

PHRU PWGO

ပဉ္စပတို

ကညီကိုသရန်လံာ်တၢ်ကစီၣ်ဆံးမုၢ်, ၂၇၆၃
KAREN TEACHER NEWSLETTER: October, 2024

ပဉ္စုပဋိကမံးတံင်တဖန်

PHRU PWGO COMMITTEES

နိုလါထူ
Naw Ler Htu

စကီး
Scott

စီယိန်လိင်ထူ
Saw Kolo Htoo

နိုဖိကိန်လိင်ထူ
Naw Paw Ko Lo Htoo

နိုဖိယွမူ
Naw Paw Ywa Moo

နိုဖိရုံဝါ
Naw Hpaw Shee Wah

Acknowledgement

This newsletter is made possible through Myanmar Education Consortium (MEC) with the generous support of the Foreign, Commonwealth & Development Office (FCDO), Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT), the Ministry for Foreign Affairs of Finland, and the American people through the United States Agency for International Development (USAID). The contents of this newsletter are the responsibility of the Karen Teacher Working Group (KTWG) and do not necessarily reflect the views of MEC, FCDO, DFAT, the Ministry for Foreign Affairs of Finland, USAID, or the United State Government.

တံးဒုးသ့ဉ်ညါ

ကညီကိုသရန်မသကီးတံးကရူ လံာ်တံးကစီဉ်လံာ်ရလီၤတဘုဉ်အံၤဘုဉ်တံးဆီဉ်ထွဲမၤစၢၤအီၤလၢ ကီၢ်ပယီၤတံးကူဉ်ဘုဉ်ကူဉ်သ့ပုၤမၤသကီးတံးကရူ (MEC) ဒီဖျိထံဂုၤကီၢ်ဂၤ, ထံဖိကီၢ်ဖိတံးဂုၤထီဉ်ပသီထီဉ်ဝဲဒၢး (FCDO) ထံဂုၤကီၢ်ဂၤပုၤဂ့ၢ်ဝီ ဒီးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ဝဲၤကျိၤ (DFAT), ကီၢ်ဖုလဲနဲထံဂုၤကီၢ်ဂၤ ပုၤဂ့ၢ်ဝီဝဲၤကျိၤဒီး အမဲရကၢၤထံဖိကီၢ်ဖိကရူၢ်ဒီဖျိဘီမုၢ်စၢၤဖိဉ်ခၢဉ်စးကရူ လၢဟီဉ်ခိဉ်ဒီဖျိတံးဂုၤထီဉ်ပသီထီဉ်အဂီၢ် (USAID) သ့ဉ်တဖန်န့ဉ်လီၤ. တံးဂ့ၢ်တံးကျိၤလၢလံာ်တဘုဉ်အံၤအပူၤ ဘုဉ်ထွဲဒီးတံးဖဲတံးမၤမူဒါလၢ ကညီကိုသရန်မသကီးတံးကရူ မၤတ့ၢ်ဝဲသ့ဉ်တဖန်န့ဉ်လီၤ. တမ့ၢ် MEC, FCDO, DFAT ကီၢ်ဖုလဲနဲထံဂုၤကီၢ်ဂၤပုၤဂ့ၢ်ဝီဝဲၤကျိၤ(USAID) မ့တမ့ၢ် ဘီမုၢ်စၢၤဖိဉ်ပဒိဉ်ပပုၤအတံးထံဉ်တံးဟ့ဉ်ကူဉ် ဒီးအတံးဖဲတံးမၤသ့ဉ်တဖန်ဘုဉ်.

ကိုတၢ်ကစီၣ်

- သုးကိုၣ်ကးန့ၣ်လီၤဒုးတီၢ်အူကီၢ်ရၢၣ်ပူၤဒီးမၤသံမၤဘၣ်ဒိပုၤကမၢၢ်တဖၣ်- (၄)
- တၢ်ဘၣ်ပတုၣ်ဃၢ်ကိုတစီၢ်တလီၢ်ခိၣ်ဖျါလၢ ထံဒိၣ်ထီၣ်ဒီးမုၢ်ခိၣ်စူၤဖးဒိၣ်အဃိ - (၄)
- SAC သုးကိုၣ်ကးကတီၢ်ယူၤဒီးတၢ် မၤဟးတၢ်လၢသ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်လၢ ချၢၣ်လွၢ်ထူၣ်ကီၢ်ရၢၣ်အပူၤ - (၄)
- တၢ်ဟံးန့ၢ်ထၢဖိၣ်ဖိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလၢအဘၣ်ဘျးဘၣ်ဒါတၢ်မၤလီၤဒီး တၢ်ထၢစရိတဖၣ်လၢ ဒူသထူၣ်, မုၢ်တြီၢ်, ဒီး ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရၢၣ်တဖၣ်အပူၤ - (၄)
- ကိုတဖၣ်ပၣ်ဃၢ်မၤသကိးတၢ်လၢကီၢ်သုၤတၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်အမုၢ်နံၤ - (၆)
- တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ကိုတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်, တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တီၤဒၢး တစီၢ်တလီၢ်လၢတၢ်မၤလီၤအဂီၢ် ဒီး တၢ်ဟးလီၤဆူကို ၁၀ဖျါၣ် လၢမုၢ်တြီၢ် ဒီး ချၢၣ်လွၢ်ထူၣ်ကီၢ်ရၢၣ်အပူၤ - (၆)
- ဘျးဒဲၣ်ကီၢ်ရၢၣ် သုးကိုၣ်ကးဟံးန့ၢ်ဆူၣ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤဝံၤအလီၢ်ခံ ကမၢၢ်တဖၣ်ဃၢ်မုၢ်ဟးဖျါပူၤနီၣ်ဂံၢ်ထီၣ်ဘး (၁)ကလီၢ်ဘျီၣ် (KIC news) - (၆)

ထံဂ့ၢ်ကီၢ်ဂၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့

- တၢ်ပၤဃၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ-ကျိၣ်အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢကွါတမၤလၢ (Guatemala)- (၈)

တၢ်ကစီၣ်လီၤဆိ

- KECD and KTWG အတၢ်ဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါကိုသရၣ်အကိၢ်အစီလၢ အကြးဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ် - (၁၀)
- ကညီကိုသရၣ်မၤသကိးတၢ်ကရူၢ်မၤဝဲ တၢ်ကံၢ်စုအမူၤလၢ မုၢ်ယူၤဟီၣ်ကစီၢ်ပူၤ - (၁၀)
- တၢ်လဲၤလီၤဆူပျီၤပူၤတၢ်ကဆဲးကျိးတၢ်ပိၣ်သကိးတၢ်အဂီၢ် ဖဲတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လီၤ ဘၣ်ဃး တၢ်ဟံးန့ၢ်ထၢဖိၣ်ဖိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလၢအဘၣ်ဘျးဘၣ်ဒါတၢ်မၤလီၤလၢ ဖၣ်အၣ်ဒီး ဒူသထူၣ်ကီၢ်ရၢၣ်ပူၤတဖၣ် - (၁၂)
- ကညီကူၣ်သ့ဆဲးလၢဝဲကျိးဒီး ကညီကိုသရၣ်မၤသကိးတၢ်ကရူၢ် ပၣ်ဃၢ်ပၣ်ဂီၢ်လၢ တၢ်အိၣ်ဖိၣ်လွၢ်ဘျီတဘျီ ဘၣ်ဃးတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလီၤ ကီၢ်ပယီၤအဂ့ၢ်ဖဲ ဝုၢ်ကံၢ်မဲ - (၁၂)

ထူရၢၣ်ဖဲဒဲၣ်

- အရူၢ်ခူလဲ (Arus Kualan) ပုၤထူလံၤဖိအကို (တၢ်ပၤဃၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်လဲၤခိၣ်ဖျါလၢ မၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်လဲၤကျဲၤခါဆူညါ) - (၁၄)

အဲးဒီးထၢၣ်အတၢ်ကွဲး

- ကိုသရၣ်မုၢ်နံၤအတၢ်စိၣ်စိၣ်တဲစီ - (၁၆)
- ကိုသရၣ်မုၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးလၢ ထံကီၢ်အတၢ်ခိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ် - (၁၈)

တၢ်သမံထံ

- တၢ်ထံၣ်လီၤသံကွၢ်သမံထံကိုသရၣ်မုၢ် နီၢ်ဖိအဲၣ်ဆ့ အတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢ အဒူးပၣ်ဃၢ်ပၣ်ဂီၢ်ပုၤမဲလၢဝံၤ. (၂၀)

ကိုသရၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့

- သရၣ်သရၣ်မုၢ်တဖၣ် အမူအဒါန့ၣ် အါန့ၢ်ဒီးတၢ်သိၣ်လီၤလၢတီၤဒၢးပူၤ - (၂၂)

ကိုတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ - (၂၄၊ ၂၅)

ကိုသရၣ်အကလုာ် - (၂၆)

ဖိသၣ်ပိၣ်ညါဒဲၣ်လၢတၢ်ဒုးနဲၣ် - (၂၈)

ထီအသနၢ် - (၂၉၊ ၃၀)

School News

- Military Attack in Taungoo District Injuries and kills civilians - pg(5)
- Flooding Due to Heavy Rains causes Temporary School Closures - pg(5)
- SAC airstrike Destroys Building in Kler Lwee Htu District - pg(5)
- Conducted Child Functioning Data Collection in Doo Tha Htoo, Mu Traw and Hpa-an Districts - pg(5)
- Lay Wah Middle School Participates in Kawthoolei Tree Plantation Day - pg (7)
- Providing Infrastructure and Toilets to 10 schools in Mutraw and Kler Lwe Htoo Districts - pg (7)
- Internally Displace People Rise to Over one Million After the SAC Took Over Power in Mergui-Tavoy District (Ref: KIC news) - pg(7)

International Education News

- Reclaiming Heritage: Bilingual Education In Guatemala - pg(11)

Focus Story- (12-15)

- Research on Adaptive Teacher Competencies Conducted by KECD and KTWG - pg(11)
- Karen Teacher Working Group Hosts Karen Wrist-Typing Ceremony in Mae Sariang - pg(11)
- Communication Trip During Child Functioning Data Collection Training in Hpa-an and Doo Tha Htu Districts - pg(13)
- Karen Education and Culture (KECD) and Karen Teacher Working Group (KTWG) Participated in the 4th International Conference on Burma/Myanmar Studies at Chiang Mai -pg(13)

Traditional Knowledge- (16-17)

- Arus Kualan Indigenous School: A Journey to Preserve Culture, Empower the Future - pg(15)

Editorial

- The History of World Teacher Day.- pg(17)
- The Teacher is the Foundation of National Development - pg(19)

Interview

- Interview with Tharamu Teacher Naw Paw Eh Sree on Inclusive Education - Pg (21)

Teacher Education

- More Than the Classroom: The Teacher's Wider Role - pg(23)

School Health - (24-25)

Teacher Talk - (27)

Kids Art Gallery - (28)

Poems - (29,30)

ကိုတင်ကစီပ်

သုးကိပ်ကးန့လီဒုးတီအူကီရ်ပူ မးသံဒီးမးဘၣ်ဒိပူ ကမျာ်တဖၣ်

ဖဲ လါယူလဲ ၁၁သီ, ၂၀၂၄နံၣ် ဂါမီ ၉န့ၣ်ရံၣ် ၁၅မံးနံး ကတီၢ်, (SAC) သုးကိပ်ကး ခးလီၤကျိဖးဒိၣ် (၁၂၂မမ) လါကီတီၤကီသဝီပူ ကိပ်ကံတီၤ ကရူၢ်, သးဒီးကံတီၤဆၣ်, တီအူကီရ်အပူန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မးဆူၣ်မးစီးအံၤ ကဲထီၣ်သးသတူၢ်ကလံၣ် လၢတၢ်တတီၢ်သ့ၣ်ပသး အပူအယဲ တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဒီးတၢ်သံတၢ်ပျၢ်တဖၣ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ. “တၢ် ကဲထီၣ်သးအံၤ မးဘၣ်ဒိဝဲ ကံဖိတဂၤ, သးပုၤခဲၤ ဒီး မ့မ့ၢ်ကံဖိတဂၤအံၤ အပၢ်န့ၣ် ဘၣ်ဒိဒီးစူးကွံၣ်အသးတဘျီန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်လီၤသးဘၣ်ဒိ ဒိၣ် မးန့ၣ်လီၤ. လၢအပူကွံၣ် တၢ်ဒိအံၤတဖၣ် တကဲထီၣ်တၢ်အသးနီတဘျီ ဒီး တၢ်သဘံၣ်သဘၣ်စ့ၢ်ကီး တအိၣ်ဘၣ်. ဘၣ်မနုၤပံၤလၢ တၢ်အံၤကဲထီၣ်အ သးလဲၣ်န့ၣ် ပဒုးတဘၣ်စ့ၢ်ကီးဘၣ်.”န့ၣ် ပုၤမးတၢ်ဖိလၢပျီပူတဂၤ ပသံဖျါ ထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်သးအံၤ မ့ၢ်တၢ်မးအမၤသီကမျာ်လၢအတၢ် ကမၣ်တအိၣ်နီတမံၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မးပျံၤမးဖုးဒိအံၤအယဲ ဒုးအါထီၣ် ကမျာ်အတၢ်ကီၤတၢ်ဂီၤ ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘၣ်ပတုၣ်ဃာ်ကိတစီၢ်တလီၢ်ဒီဖျိထံဒိၣ်ထီၣ်ဒီးမူခိၣ်စူၤ ဖးဒိၣ်အယဲ

ဖဲ လါယူလဲ ၂၀၂၄နံၣ်န့ၣ်, မူခိၣ်စူၤထံအါ ဒီးထံဒိၣ်လၢ တၢ်လီၢ်အါတီၤ ဒီး မးတံၢ်တံၢ် တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤ တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. လီၤဆီဒၣ်တၢ်ဖဲ ဖၣ်အံၤကီၢ် ရှၢၣ်, တန့ၣ်ကီၢ်ဆၣ်အပူ ကျဲမုၢ်ကျဲဘိတဖၣ် ထံဒိၣ်ဘၢ, သီလုၣ်ဖိ ဒီးသိ လုၣ်ဖးဒိၣ်တဖၣ် လဲၤတၢ်က့ၤတၢ်တသုလၢ ဒီးဘၣ်အိၣ်ကတၢ်ထီဃာ်အ သး ဖဲကျဲလၢအဟဲက့ၤဆူ ရၤမတံၢ်ဟီၣ်ကဝီၤ တကပၤန့ၣ်လီၤ. ကိအိၣ်ဝဲ အါဖျၢၣ်လၢ အဘၣ်ပတုၣ်ဆီဃာ်အသး တစီၢ်တလီၢ် ဒီဖျိမူခိၣ်ကလံၣ်သီၣ် ဂီၤ ဒီး တၢ်စူၤအါမးအယဲန့ၣ်လီၤ.

ကိတနီၤဘၣ်ပတုၣ်အသး ခံသီတုၤယဲၢ်သီန့ၣ်လီၤ. ကိလၢဘၣ်ပတုၣ်ဃာ် အသး တစီၢ် တလီၢ်တဖၣ် ပသံဃာ်ဝဲ သဝီသီ, ပၤခိၣ်, ဝါတြဲၢ်, နီၣ်န့ၣ်, ဝါ လုၢ်, ဒီး ခဲၣ်ကျဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ထံဒိၣ်ထီၣ် တုၤလၢကျဲမုၢ်ကျဲဘိအယဲ ကိဖိ ဒီး ကိသရၣ်တဖၣ် ဘၣ်သဂၢ် ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢ တၢ်လဲၤထီၣ်က့ၤလီၤဆူကိ ဒီး ကိဖိအါဂၤဘၣ်အိၣ်လၢဟံၣ် ဖဲကိပတုၣ်အသးတစီၢ်တလီၢ် ကတီၢ်န့ၣ် လီၤ.

တၢ်ပသံပတုၣ်ကိ တစီၢ်တလီၢ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လိၣ်နီၢ်နီၢ်လၢ တၢ်ဘၣ်မးအီၤလၢ အဆီအချၢလၢတၢ်ကဒိသဒါ ကိဖိ ဒီးကိသရၣ် သရၣ်မုၢ်တဖၣ်အတၢ်ဘၣ် တၢ်ဘၢအါန့ၣ်လီၤ. ကိတဖၣ်ကအိးထီၣ်ကဒါက့ၤ ဖဲထံဒိၣ်လီၤကယး ဒီး ကျဲမုၢ်ကျဲဘိတဖၣ် ကဆီထီၣ်က့ၤ ဒီးပုၤလုၢ်ထီၣ်လုၢ်လီၤသ့ကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကစီၢ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် ဟံးန့ၢ်မူဒါလၢတၢ်ဘျီက့ၤတၢ်အိၣ်သးကီ ခဲကတီၢ်အံၤ ဒီးဟ့ၣ်တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤဆူ ဆူဟီၣ်ကဝီၤလၢ အဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ် မံၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီ ဒိအံၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

SAC သုးကိပ်ကးကဘီယူၤခးလီၤတၢ်မးဟးဂီၤတၢ်သ့ၣ် ထီၣ်တဖၣ်လၢချၢၣ်လွံၤထူၣ်ကီၢ်ရ်ပူ

ဖဲလါမ့ၢ် ၃၁သီ, ၂၀၂၄နံၣ် ဟါမီ ၂န့ၣ်ရံၣ် ၁၀မံးနံးန့ၣ်, SAC သုးကိပ်ကး ကဘီယူၤခးလီၤတၢ်ဖဲ လၢဒိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, ချၢၣ်လွံၤထူၣ်ကီၢ်ရ်ပူန့ၣ်လီၤ. ကဘီယူၤခးလီၤတၢ်အမံၣ်ညါ တၢ်လီၤစ့ၢ်ကီးဝဲကျိဖးဒိၣ်ချဲ ခဲဖျၢၣ်လၢအမၤ ဟးဂီၤဝဲတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အါဖျၢၣ် လၢအကျိၤပသံဃာ်စ့ၢ်ကီးဒီး ကူၣ်သ့ဝဲဒါးန့ၣ် လီၤ.တၢ်ကဲထီၣ်သးအံၤ, တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတအိၣ်ဘၣ်ဆၣ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် ဘျီထီၣ်တဖၣ် ဟးဂီၤဝဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မးအါမးန့ၣ်အံၤမးတံၢ်တံၢ်ပုၤတဝါတဖၣ်အတၢ်ဖဲဒီးအိၣ်မးအိၣ်, မးဟး ဂီၤပၤတြဲၢ်ဝဲဒါး ဒီး ကမျာ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟံးန့ၢ်ထၢဖိၣ်ဖိသၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤလၢ အဘၣ်ဘျီဘၣ် ဒါတၢ်မးလိဆူ သရၣ်သရၣ်မုၢ်လၢ ဒုသထူၣ်, မုၢ်တြိၢ်, ဒီး ဖၣ်အံၤကီၢ်ရ်ပူတဖၣ်အပူ

ကူၣ်သ့တၢ်တီၤမးမၤစၢၤကရူၢ် ဟ့ၣ်တၢ်မးလိဘၣ်ဃး တၢ်ဟံးန့ၢ်ထၢဖိၣ် ဖိ သၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢအဘၣ်ဘျီ ဘၣ်ဒါတၢ်မးလိ (Child Functioning Data Collection) လၢကိ ၁၀၀ဖျၢၣ် လၢဒုသထူၣ်, မုၢ်တြိၢ်, ဒီးဖၣ်အံၤ ကီၢ်ရ်ပူသ့ၣ်တဖၣ်အပူန့ၣ်လီၤ. တၢ်သိၣ်လိအံၤ မးစၢၤကရူၢ်, သရၣ်မုၢ် တဖၣ် ဒိသးကန့ၢ်ပၢ် တၢ်ထၢဖိၣ်ဖိသၣ် အဂ့ၢ်အကျိၤလၢ အဘၣ်ဘျီဘၣ်ဒါ ဒီး သုတီခိၣ်ရိၣ်မဲ တၢ်ထၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢအနီၢ်ကစၢ်ဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ် သိၣ်လိတဘျီအံၤ ကိသရၣ်,သရၣ်မုၢ်လၢအနီၢ်ဘၣ်တၢ်မးလိ ခဲလၢဒ်အိၣ်ဝဲ ၈၂၉ ဂၤ, ကိသရၣ်ခွါ ၂၀၉ဂၤ ဒီး ကိသရၣ်မုၢ် ၆၂၀ ဂၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်လိအံၤ ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်ဘၣ်ဃး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢ ပုၤ ခဲလၢဒ် ပသံဃာ်ပသံဃာ်အဂ့ၢ် ဒီး မ့ၢ်စ့ၢ်ကီး တၢ်အရ့ဒိၣ်လၢ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ် သ့အကံၢ်အစီအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကိသရၣ်, သရၣ် မုၢ် လၢအဟဲထီၣ်တၢ်မးလိတဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ အဝဲသ့ၣ်လၢကန့ၢ် ပၢ် ဒီးပသံဃာ်ပသံဃာ် တၢ်ပသံဃာ်ပသံဃာ်ကျဲအကလုာ်ကလုာ် ဒီးကွၢ်ထံဆိက မိၣ် တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ လၢတၢ်ဖဲတၢ်မးအပူန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်လိတဘျီဝဲအံၤဝဲ သရၣ်,သရၣ်မုၢ်တဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤမူဒါလၢ ကထၢဖိၣ်ဖိသၣ်ဂ့ၢ်ကျိၤ လၢအဘၣ်ဘျီဘၣ်ဒါ ဒိအဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ် မးလိကျဲအသး ဆူကိ ၁၀၀ဖျၢၣ်, လၢအအိၣ်လၢ ကီၢ်ရ်ပူသ့ဘၣ်အံၤအပူ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤ မ့ၢ်ဒိသးတၢ်ကသုက့ၤအီၤလၢ တၢ်ကမၤ ဘၣ်လိၣ်ဖိးဒု ဒီးမးဂုၤထီၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အကံၢ်အစီ လၢဖိသၣ်ဒီးန့ၢ် ဘၣ်ဝဲတဖၣ် ကဘၣ်လိၣ်အသး ဒီး အဝဲသ့ၣ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်နီၢ်နီၢ်အဂီၢ်န့ၣ် လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်သရၣ်, သရၣ်မုၢ်တဖၣ်အကံၢ်အစီဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါအကလုာ်ကလုာ် အံၤအတၢ်ပသံဃာ်မ့ၢ်ဒိသးကမၤဆူထီၣ် တၢ်ပသံဃာ်ပသံဃာ်လၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ် ကူၣ်သ့ဒီးဆီၣ်ထွဲမၤဆူ တၢ်မးလိခိၣ်ဃၢလၢအဂ့ၢ် ဆူကိဖိလၢကီၢ်သ့လုၢ် အပူတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

Military Attack in Taungoo District Injures and kills civilians

On July 11, 2024, at 9:15 AM, the SAC military fired 122 weapons in the village of Kyung Taw Kone, in the Kyaung Gyi Taung village tract of Thandaunggyi Township, Taungoo District.

This unexpected violence resulted in severe casualties among the villagers. A student attending a KECD school was injured in the incident. "Tragically, the student's father was hit by the weapon and died on the spot. Additionally, two elderly residents of the village sustained injuries. The attack occurred without any preceding conflict or apparent reason, further emphasizing the brutality and senselessness of the violence inflicted upon the innocent villagers." said by one of the local trainer. This unprovoked attack has shocked the local community and raised concerns about the safety of civilians in the area.

Flooding Due to Heavy Rains causes Temporary School Closures

In July 2024, heavy rains and flooding affected the Hpa-An district, leading to significant disruptions. Flooded roads in some areas, such as Nabu, resulted in cars and trucks being stuck while returning to Myawaddy. Consequently, several schools had to close for a short time due to the severe weather conditions.

The affected schools included Th'Waw Thaw, Peh Kone, Wa Treh, Noh Nee, Waw Lay, and Keh Klah, which were closed for two to five days. The flooding made the roads leading to these schools impassable, preventing children from attending classes. As a result, many students stayed home during the school closures.

These temporary closures were necessary to ensure the safety of the students and staff. The schools will reopen once the flooding subsides and the roads are safe for travel again. The local authorities are working to address the situation and provide support to the affected communities.

SAC airstrike Destroys Building in Kler Lwee Htu District

On May 31, 2024, at 2:10 pm, the SAC conducted an airstrike in Ler Doh Township, Kler Lwee Htu District. The airstrike involved the dropping of two bombs, which resulted in the destruction of the building, including the Education Office. Fortunately, no civilians were injured in the attack, but the infrastructure damage was significant.

The targeted airstrike caused severe disruptions to local operations and highlighted the ongoing conflict's impact on the Kler Lwee Htu administration's office, and some civilian infrastructure.

Conducted Child Functioning Data collection in Doo Tha Htoo, Mu Traw and Hpa-an Districts

The education assistance team has delivered training on Child Functioning Data Collection to 100 schools in the Doo Tha Htoo, Mu Traw, and Hpa-an districts. This training aimed to enhance schoolteachers' knowledge of child functioning concepts and the data collection process within their schools. A total of 829 teachers, comprising 209 males and 620 females, participated in this training.

The training focused on increasing awareness and understanding of inclusive education, highlighting its importance in developing quality education. Participants were encouraged to identify their values related to inclusion and understand how to apply these values when implementing inclusion activities in their workplaces.

Additionally, the training planned to collect child functioning data from the 100 schools across the three districts. The collected data will be used to advocate for the enhancement of education quality, ensuring that all children receive the support they need to thrive.

By equipping teachers with these vital skills and knowledge, the training aims to foster a more inclusive and supportive educational environment for all students in the Kawthoolei.

ကိုတင်ကစီဉ်

ကိုတဖၣ်ပၣ်ဃုၣ်မၤသကိးတၢ်လၢကီၢ်သုလုၤတၢ်သ့ၣ်သ့ၣ် အမုၢ်နံၤ

ဖဲလၢယုၤလဲၤ ၂၀၂၄န့ၣ်, ကီၢ်သုလုၤပုၤတၢ်တဖၣ်မၤသကိးဝဲကီၢ်သုလုၤတၢ် သ့ၣ်သ့ၣ်အမုၢ်နံၤလၢ ကီၢ်ရၣ်န့ၣ်အပူၤ လၢအအိၣ်လၢ ကီၢ်သုလုၤတၢ်ပၤ အဖိလၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟံးတၢ်ဂဲၤအံၤ ဘၣ်တၢ်ထီၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢ ပုၤအါဂၤပၣ် ဃုၣ်မၤသကိးဝဲ, ဒီး KECD ကိုကိးဖျၢၣ်ဒဲးစ့ၢ်ကိး မၤဝဲတၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်အတၢ် ဟံးတၢ်ဂဲၤ အံၤဒဲးအမုၢ် တၢ်သ့ၣ်လီၤသ့ၣ်ဝဲတရံး အဝဲသ့ၣ်ကိုန့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢယုၤလဲၤ ၂၀၂၄န့ၣ်, လုၤဝါတၢ်ခၢၣ်သးကိုမၤဝဲကီၢ်သုလုၤတၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်အ မုၢ်နံၤဒီး ရဲၣ်ကျဲၤဝဲတၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်အတၢ်ဟံးတၢ်ဂဲၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟံးတၢ်ဂဲၤအံၤ မ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၤဒိးသိး ပုၤကသုပၤမၤသကိးခိၣ်န့ၣ်ဒီး ဆိၣ်ထွဲကိုဖိတ ဖၣ်လၢ ကပၣ်ဃုၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ကတီၤကွၢ်ခိၣ်န့ၣ်ဒီး ဆိၣ်ထွဲကိုဖိတ ဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၣ်ကုၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ခိၣ်စ့ၢ်ကိး တဲးဒုးသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃး တၢ်ကတီၤခိၣ် ဃၢၤန့ၣ်ဆၢၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအရၣ်ဒိၣ်ဒီး ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၢစ့ၢ်ကိး ဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဒိးသိး ကသုအဲၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢအမုၢ်ကျဲၤတဘီၤလၢ ကဒိသဒါကွၢ်ဟီၣ်ခိၣ် ဖျၢၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ကိုဖိ, ကိုသရၣ်, သရၣ်မုၢ်, ကီၢ်ရၣ်ကုၣ်သ့ၣ်န့ၣ်တဖၣ်, ဒီးကညီကွၢ်သရၣ်မၤသကိးတၢ်ကရၢၢ် အပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ဟံးတၢ်ဂဲၤလၢ အလုၢ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်တဘျီအံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်အတၢ်ဟံးတၢ်ဂဲၤအံၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဝဲ, ဒီးဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါ နံၤပၤလၢ တၢ်သ့ၣ်ဟံးန့ၣ်မ့ၢ် ဒီး အိၣ်ဒီးတၢ်ဃုတၢ်ဖိလၢ ပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိ သ့ၣ်တဖၣ်အကျဲၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤပၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ကိုအတၢ်ကဟုကယၣ်ခိၣ် ဃၢၤန့ၣ်ဆၢၣ် အတၢ်အိၣ်ဂံၢ်ဆိးကျဲၤ ဒီး ပၣ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိး ပုၤတၢ်ဝဲအတၢ် ပၣ်ဖျါမၤသကိးတၢ်လၢတၢ်ဟံးတၢ်ဂဲၤဒဲးအံၤအပူၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအရၣ်ဒိၣ်စ့ၢ် ကိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ကိုတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်, တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဒီး လၢတစိၢ်တလီၢ် တၢ်မၤလိအဂီၢ် ဒီး တၢ်ဟးလီၢ်ဆူကို ၁၀ဖျၢၣ် လၢမုၢ်တြီၢ် ဒီး ချၢၣ်လွံၤထူၣ်ကီၢ်ရၣ်အပူၤ

စးထီၣ်လၢ လၢမုၢ် တုၤ လၢ စဲးပထုဘၢၣ် ၂၀၂၄န့ၣ်န့ၣ်, ကညီကိုသရၣ်မၤ သကိးတၢ်ကရၢၢ် (KTWG) ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဝဲ ကို တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘီထီၣ်, တၢ် သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဒီး လၢတစိၢ်တလီၢ် တၢ်မၤလိအဂီၢ် ဒီးတၢ်ဟးလီၢ်ဆူကို ၁၀ ဖျၢၣ်လၢမုၢ်တြီၢ် ဒီးချၢၣ်လွံၤထူၣ်ကီၢ်ရၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲ ၂၀၂၄န့ၣ် သးကီၢ်ကး (SAC) ဟံးန့ၣ်ဆူတၢ်စိတၢ်မိၤဝဲအလီၢ်ခံ ဒီးတုၤခဲအံၤ, သးမိၤ စိရီၤကဘီယုၤတဖၣ် မၤဟးဂီၤတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်လၢ အပၣ်ဃုၣ်ဝဲ ကို တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိုတဖၣ်ဘၣ်သးလီၢ်သးကျဲဆူတၢ်လီၢ် လၢအဘၣ်အဘၢ ဒိးသိးကဒိသဒါ ကိုဖိဒီးကိုသရၣ်, သရၣ်မုၢ်တဖၣ်ဖဲတၢ် မၤလိကတီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကိုလၢဘၣ်သးအသးဆူ တၢ်အိၣ်သဒါအလီၢ်တဖၣ် လိၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်သ့ၣ် ထီၣ်ပီးလီၤ လၢတစိၢ်တလီၢ်တၢ်မၤလိမၤဒီး ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကစီၢ်ခိၣ်န့ၣ် ဒီးကီၢ်ရၣ်, ကီၢ်ဆၢၣ်ကုၣ်သ့ၣ်န့ၣ်တဖၣ် ပၣ်ဖျါထီၣ်တၢ် လိၣ်ဘၣ် တဖၣ်ဆူ KECDဒီး KTWG အအိၣ် ဒိးသိးတၢ်ကဒိးန့ၣ် တၢ်မၤစၢၤ လၢ ကိုအတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဘျးဒဝဲကီၢ်ရၣ် သးကီၢ်ကးဟံးန့ၣ်ဆူတၢ်စိတၢ်မိၤဝဲအလီၢ်ခံ ကမ္ဘၢတဖၣ်ဃုၣ်မုၢ်ဟးဖျါပုၤနီၣ်ဂံၢ်ထီၣ်ဘး (၁)က လီၢ်ဘျး (Ref: KIC news)

ခ့ၣ်အဲၣ်ယုၤ-ကီၢ်သုလုၤတၢ်ပၤ ဘျးဒဝဲကီၢ်ရၣ် သးက့ၢ်နီၣ်ဂံၢ် (၄)ဟီၣ်ကတီၤ အပူၤ စးထီၣ်လၢ သးဟံးန့ၣ် ဆူတၢ်စိတၢ်မိၤဝဲအလီၢ်ခံ တုၤတကီၢ်ခါခဲ အံၤန့ၣ် ဒီဖျါထီၣ်လီၢ်ကီၢ်ပူၤ တၢ်ဒုးတၢ်ယၤ, သးကီၢ်ကးခဲလီၤ ကျိဖးဒိၣ်, သူ ကဘီယုၤ ဟဲတုၤလီၤမ့ၢ်ပီၤအယံ ကမ္ဘၢပုၤဃုၣ်မုၢ်ဟးဖျါ ပုၤနီၣ်ဂံၢ်ထီၣ်လၢ (၁၁၂,၂၄၉)ဂၤန့ၣ်လီၤ. ဒီန့ၣ်အသိး စးထီၣ်လၢသးကီၢ်ကး ဟံးန့ၣ်ဆူ တၢ် စိတၢ်မိၤဝဲအလီၢ်ခံ ဘျးဒဝဲကီၢ်ရၣ်အပူၤ ကီၢ်ဆၢၣ် (၅)ဘျးအကျဲ လၢ မုၢ်လၢကီၢ်ဆၢၣ်အပူၤ ကမ္ဘၢပုၤဃုၣ်မုၢ်ဟးဖျါနီၣ်ဂံၢ် ထီၣ်ဘးတုၤဝဲလၢ (၅၁)မုၢ် ကယၤန့ၣ်ပၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢခ့ၣ်အဲးစံၣ်ကညီတၢ်ကစီၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီဖျါလၢဘၣ်ဃုၣ်အိၣ်ကဒုးဒး ဒဲးအံၤအဖိခိၣ်ပုၤလီၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်ဖဲသ့ၣ်တဖၣ် အ တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး ဒီး တၢ်အိၣ်တၢ်အိအဂီၢ် တၢ်မၤစၢၤဆိၣ်ထွဲ တတုၤထီၣ်ဘး ဘၣ်အယံ ကဲထီၣ် တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢ အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ဆၢက တီၢ်ခဲအံၤ ပုၤလီၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်ဖဲလၢ အအိၣ်ဆိးလၢ ဘျးဒဝဲကီၢ်ရၣ်အပူၤသ့ၣ် တဖၣ် လိၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်တၢ်အိ, တၢ်အိၣ်ဆူအိၣ်ချဲ ဒီးတၢ်ကုၣ်ဘၣ်ကုၣ် သ့ တၢ်မၤစၢၤဆိၣ်ထွဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ တၢ်ဒုးတၢ်ယၤ မ့ၢ်လီၤကယၤ ဘၣ်ဆၢၣ် အါဒဲၣ်တၢ်တက့ၢ် ပုၤလီၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်ဖဲ ဘၣ်ပျဲ ဘၣ်ဖးဒိးတၢ်လၢ ကကွၢ်အိၣ်ကွၢ်ဆိးလၢဒုသဝီ ပူၤ ဒီး ဖိဒိးသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တထီၣ်ဘၣ်ကိုထီၣ်ဘၣ်ကိုဘၣ် အမဲၣ်ညါ ဘၣ်အိၣ်ဒိးဒဲၣ်တၢ်လၢ တၢ်အိၣ်ဆူအလီၢ် အယံဒိးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ညၣ်ဂီၢ် တၢ်ဆါ ဒီးတၢ်ဆူတၢ်ဆါ အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဃုၣ်မုၢ်ဟးဖျါဖိ (၁၁၂, ၂၄၉) ဂၤအံၤန့ၣ် ပုၤပိၣ်ခါအိၣ်ဒိၣ် (၄၈) မုၢ်ကယၤ ဒီး မ့ၢ်ပူၤ ပုၤပိၣ်မုၢ်လၢ အဘၣ်ဃုၣ်မုၢ်ဟးဖျါသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဝဲ (၅၂) မုၢ်ကယၤအဂီၢ်န့ၣ် ပထံၣ်ဖျါဝဲ ဒဲး လၢ ခ့ၣ်အဲးစံၣ် ကညီ တၢ်ကစီၢ် အပူၤန့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်လၢ သးကီၢ်ကး ဟံးန့ၣ်ဆူတၢ်စိတၢ်မိၤဝဲအလီၢ်ခံ ခ့ၣ်အဲၣ်ယုၤ ကီၢ်သုလုၤတၢ်ပၤ သးက့ၢ်ဟီၣ် ကတီၤ (၇)ဘျးအပူၤ ဒီဖျါ သးကီၢ်ကး ပၣ်ဝဲ ပုၤကမ္ဘၢထီၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢတၢ်ခဲပနီၣ်အယံ ကမ္ဘၢဘၣ်သံဝဲခဲလၢဝဲ (၂၀၀)ဂၤ အကျဲ ဖိသ့ၣ်ပၣ်ဃုၣ်ဝဲ(၃၃)ဂၤန့ၣ်လီၤ. ဒီန့ၣ်အသိးကမ္ဘၢဘၣ်ဒိဝဲ (၆၉၆) ဂၤအကျဲ ဖိသ့ၣ် ပၣ်ဃုၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲ (၁၇၆)ဂၤ အဂီၢ်န့ၣ် ကညီပုၤဂီၢ်ဝီခွဲးယၣ် ကရၢၢ် (KHRG) ထုးထီၣ်ပၣ်ဖျါဝဲဖဲ ၂၀၂၄န့ၣ် လၢယုၤလဲၤ (၁၇)သီန့ၣ် ပထံၣ် ဖျါဝဲဒဲးလၢ ခ့ၣ်အဲးစံၣ်ကညီတၢ်ကစီၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

Photo credit: KIC news

Schools Participates in Kawthoolei Tree Plantation Day

On July 2, 2024, Lay Wah Middle School participated in the Kawthoolei Tree Plantation Day by organizing a tree planting activity. The event aimed to promote environmental awareness and encourage students to take part in preserving the environment.

The Mutraw District Education Officer emphasized the importance of environmental conservation and inspired the children to love planting trees as a way to protect the planet. Students, teachers, district education leaders, and staff from the Karen Teacher Working Group all took part in this meaningful activity.

The tree planting event was a success, fostering a sense of responsibility and unity among the participants. It highlighted the school's commitment to environmental sustainability and the importance of community involvement in such initiatives.

Providing Infrastructure and Toilets to 10 schools in Mu Traw and Kler Lwee Htoo Districts

From May to September 2024, the Karen Teacher Working Group (KTWG) provided infrastructure and toilets to 10 schools in Mu Traw and Kler Lwee Htoo districts. Since the SAC took power in 2021, airstrikes have targeted school buildings, including those in Kawthoolei areas. Consequently, some schools in Mu Traw and Kler Lwee Htoo had to relocate to hiding places for the safety and security of the schoolchildren.

The schools that moved to these hiding places needed temporary shelters for learning spaces and accommodations. Local leaders, township, and district education officers proposed to the KECD and KTWG to assist with school infrastructure for these relocated schools.

Internally Displace People Rise To Over One Million After the SAC Took Over Power In Mergui-Tavoy District (Ref: KIC news)

Since the SAC took power, the number of internally displaced persons (IDPs) in the Karen National Union (KNU)-Kaw Thoo Lei area, specifically in Bridcage 4 within Bleet Dawei District, has risen to 112,249. This increase is due to SAC's ongoing bombing campaigns, including airstrikes. At the same time, since the SAC took power, KIC News reported that the number of IDPs in Ler Mu Lah Township, one of the five townships in Bleet Dawei District, has risen by up to 51 percent.

Due to the relocation, the support for food and shelter has become insufficient for the IDPs, creating significant difficulties for them. Currently, IDPs in the Bleet Dawei District need support in the areas of food, healthcare, and education.

Furthermore, even if the conflict slows down, most of the IDPs remain fearful of returning to their villages. As a result, they continue to live in hiding, and many children are unable to attend school. Additionally, some children have contracted malaria and other seasonal diseases. Among the 112,249 IDPs, KIC News reports that 48% are male and 52% are female.

Since the SAC took power, civilians in the seven districts under KNU control have been systematically targeted. This has resulted in the deaths of 200 innocent civilians, including 33 children. Additionally, according to a report by the KHRG published on KIC News on July 17, 2024, 696 civilians, including 176 children, have been injured.

Photo credit: KIC news

Reclaiming Heritage: Bilingual Education In Guatemala

The following article is based on Diana Pastor 's 2019 article found in

["www.culturalsurvival.org/publications/cultural-survival-quarterly/reclaiming-heritage-bilingual-education-guatemala"](http://www.culturalsurvival.org/publications/cultural-survival-quarterly/reclaiming-heritage-bilingual-education-guatemala)

In 1964, in the small Guatemalan village of Paxixil, a young messenger drummed through the streets, announcing in Maya K'iche' that the government required all parents to send their children to school. My mother, who only spoke K'iche' and not Spanish, was both eager to learn and apprehensive. "How can I learn in Spanish?" she wondered. "How will I communicate what I know or don't know if I only speak K'iche'?" This fear was shared by many children in Paxixil and other communities where the introduction of Spanish education marked the beginning of a broader process of cultural assimilation.

Later, my mother moved to the city after marrying my father, a fellow Maya K'iche'. From birth, I was educated in Spanish due to our urban location and my father's concern about the discrimination he faced as a child with limited Spanish skills. My father's strategy was effective: Spanish as a first language facilitated my education and protected me from discrimination. However, it came at a cost—I became a monolingual Spanish speaker, losing a significant part of my K'iche' heritage. Now, I strive to reclaim that lost cultural richness, which was stripped away due to the educational and social conditions of that era, conditions that sadly persist today.

Despite the existence of legal frameworks advocating for intercultural bilingual education—such as the Political Constitution of the Republic, the General Law of Decentralization, the Municipal Code, Government Law 19-2003 of National Languages, and the National Education Law—Guatemalan education for Indigenous children remains predominantly in Spanish. The Peace Agreements and the Convention on the Rights of the Child support an intercultural bilingual education system, but there is a lack of political will to implement it.

In 2016, the Constitutional Court ordered the Ministry of Education to implement bilingual and intercultural education in the 13 schools of Santa Catarina Ixtahuacán, Sololá. Given that 99.7% of the municipality's population speaks Maya K'iche', continuing with an education system that lacks cultural relevance was deemed inappropriate. However, by 2017, the Ancestral Authorities of Santa Catarina Ixtahuacán reported that the implementation had faced more challenges than successes. They emphasized the need for a change in teaching methods and criticized the use of ineffective "filler" activities that contributed to declining student performance.

Many teachers in Indigenous schools lack proficiency in community languages or struggle to adapt to bilingual teaching methods due to conflicting educational materials and a disconnect from cultural contexts. Consequently, Spanish monolingual education is seen as the most practical solution, despite community members' reluctance and the loss of opportunity for children to learn in their native languages.

Racist ideologies established since colonial times influence perceptions in Guatemala, where teaching in Maya languages is often seen as a hindrance to learning Spanish and other foreign languages like English. Many believe that bilingual education in Indigenous languages is a setback that impedes job prospects in a globalized world.

Language is integral to a community's identity, transmitting knowledge and cultural values. Systematic interruption of this transmission erodes the cultural richness of Indigenous communities. Guatemala's State must not only create new laws but also fully implement existing ones. Pedro Monroy, a teacher and principal, emphasizes the need for diverse educational approaches that foster confidence, skills, and community values in children. He advocates for well-trained personnel and effective materials to support intercultural bilingual education.

Moreover, education in Indigenous languages should include community-specific knowledge and perspectives. The situation in Santa Catarina Ixtahuacán exemplifies a crucial struggle that could inspire broader change across Indigenous communities in Guatemala, ensuring that all children receive quality, inclusive education.

တၢ်ကစီၣ်လိၤဆိ

KECD and KTWG အတၢ်ဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါကိၣ်သရၣ်အကၢ်အစီလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်

ဒိကညီကူၣ်သ့ဆဲးလၢဝဲကျိၤ ဒီးကညီကိၣ်သရၣ်မၤသကိးတၢ်ကရူၢ်မ့ၢ်ကရူၢ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ပာ်ဖိၣ်ထီၣ်ကရူၢ်ကရၢ လၢတၢ်ဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါ (IRTP) တၢ်မၤလိၤအံၤအသိး, ဖဲ ၂၀၂၄-၂၀၂၅ တၢ်မၤလိၤနီၣ်န့ၣ် တၢ်မၤဝဲ တၢ်ဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ် လၢအမ့ၢ်တၢ်မၤဘၣ်လိၤဖိးမံက့ၤသရၣ်တၢ်သိၣ်လိၤအကျိၤအကျဲ ဖဲတၢ်အိၣ်သးကိၣ်ခဲကတီၢ် လၢအဘၣ်ထွဲလိၤသးဒီးသရၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် နီၣ်ထီၣ်တက့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဒိသိး တၢ်ကသ့ၣ်ညါ တၢ်သိၣ်လိၤအကျိၤအကျဲအဂ့ၢ်ဒီးကျဲအသီတဖၣ်လၢတၢ်သူတၢ်အိၣ် လၢတၢ်သဘၣ်သဘၣ်ကတီၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါအစၢအံၤ တၢ်ကသ့ၣ်ညါလၢ တၢ်ဆိတလဲမၤဂ့ၢ်ထီၣ်သရၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်နီၣ်ထီၣ်တက့ၢ်, မၤဘၣ်လိၤဖိးဒု တၢ်ကတိၣ်ကတီၢ်ဆိကိၣ်သရၣ် (TPC) တၢ်မၤလိၤတဖၣ်, နီၣ်ဖျါထီၣ်ကလုာ်ဒုၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့သရၣ်,သရၣ်မ့ၢ်တဖၣ်အတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်, ကတီၢ်န့ၢ်ခဲးတၢ်လၢ တၢ်ပာ်ပနီၣ်အဂီၢ်, ဒီးပာ်ဃာ်ကျိၣ်စ့လၢလၢလိၣ်လိၣ်လၢ ကိၣ်သရၣ်တၢ်မၤစၢၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤ ပညိၣ်ဝဲလိၤလိၤဆူ ထံဂ့ၢ်ကီၢ်ဂၤ ပုၤတိၤစၢၤမၤစၢၤတၢ်တဖၣ်, လီၤကဝီၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါတဖၣ်, တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤကရူၢ်ကရၢဒီးထံဂ့ၢ်ကီၢ်ဂၤကူၣ်သ့ပုၤဂဲၤလိၤတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်လၢလိၤယူၤတုၤလၢ လိယူၤလံ ၂၀၂၄န့ၣ်, တၢ်လိၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဖိၣ်အိၣ်လၢ ကီၢ်ရၣ်သၢဘၣ်လၢအအိၣ်လၢ ကီၢ်သူလၢအပူၤလၢအမ့ၢ်ဝဲ ဒုသထူၣ်, မ့ၢ်တြီၢ်, ဒီးဖၣ်အၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤပာ်ဃာ်ဝဲဒီးကိၣ်တဖၣ်, တၢ်ကရၢကရိၣ်နီၣ်တဖၣ်, သရၣ်ဟးဝဲဝီၤန့ၣ်တၢ်တဖၣ်,ကိၣ်ခိၣ်တဖၣ်,တၢ်ခိးကွၢ်တီၢ်ဒီးတဖၣ် ဒီးကရူၢ်တၢ်တၢ်ပိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်(Focus Group Discussion)န့ၣ်လီၤ. တၢ်ခိးကွၢ်တီၢ်ဒီးပူၤအံၤ ပညိၣ်ဝဲလိၤလိၤလၢ တၢ်ဖိးတၢ်မၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ် လၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်သၢမံၤ,ဒိအမ့ၢ်တၢ်သးဂဲၤ(တၢ်တူၢ်ဘၣ်),သးဂ့ၢ်ပိၣ်ညါတၢ်ဒိသဒါ, တၢ်ဒိသဒါလၢနီၣ်ခိၣ် ဒီးတၢ်သိၣ်လိၤ ဒီးတၢ်မၤလိၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါ ကိၣ်သရၣ် အကၢ်အစီလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲအံၤ ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်လိၤမံၤ လၢအမ့ၢ်...

- ၁) မၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ် ကိၣ်သရၣ်,သရၣ်မ့ၢ်တဖၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အကၢ်အစီလၢတၢ်သဘၣ်ဘၣ်ကတီၢ်
- ၂) ဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါ ကိၣ်သရၣ်,သရၣ်မ့ၢ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တက့ၢ်ကလုာ်ကလုာ်လၢတၢ်သိၣ်လိၤတီၢ်ပတီၢ်ဒီးကျိၣ်တဖၣ်
- ၃) တၢ်မၤဘၣ်လိၤဖိးဒု တၢ်အိၣ်အိၣ်မ့ၢ်ဆိးပၤဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢလဲၤအသးတပယုာ်ဃီ
- ၄) လၢတၢ်သဘၣ်သဘၣ်ကတီၢ် တၢ်ဟူးဂဲၤမၤဖျါထီၣ် ကံၢ်စိတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်နီၣ်ထီၣ်တက့ၢ် လၢအတုၤလီၤတီၢ်လီၤ

တၢ်ဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါလီၤတၢ်လီၤဆဲးအံၤပညိၣ်လၢတၢ်ကမၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်တၢ်သိၣ်လိၤအကၢ်အစီ ဒီးတၢ်သိၣ်လိၤလၢအတုၤလီၤတီၢ်လီၤ လၢကီၢ်သူလုၤအပူၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

ကညီကိၣ်သရၣ်မၤကိးတၢ်ကရူၢ်မၤဝဲ တၢ်ကံၢ်စိအမူးလၢမ့ၢ်ယုၢ်ဟီၣ်ကဝီၤပူၤ

ဖဲလၢအိၣ်ကူး ၁၀ သီ, ၂၀၂၄ န့ၣ် န့ၣ်, ကညီကိၣ်သရၣ်မၤသကိးတၢ်ကရူၢ်လၢအအိၣ်လၢ မ့ၢ်ယုၢ်ဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ် မၤလၢကဝီၤဝဲကညီဖိအတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ လၢအမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ကံၢ်စိအမူး လၢနီၣ်ဖးဖိအံၤန့ၣ်လီၤ. မူးအဝဲအံၤ, ဘၣ်တၢ်ကယၢကယဲအံၤ လၢပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအသး အိၣ်ဟ့ၣ်လီၤသးတဖၣ်, မူးအံၤမ့ၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်လၢ တၢ်ကြးမၤလၢကဝီၤအံၤ ဒီး မ့ၢ်ကညီတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်အိၣ်ဖျါလၢ အရ့ဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.

မူးအံၤဘၣ်တၢ်ပာ်ဖိၣ်မၤသကိးအံၤ ဒီးကညီပူၤတဝၢ အတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်(CBOs), ဒီးတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်အံၤ ပာ်ဖိၣ်မၤသကိးဝဲဒိသိးမူးအံၤကကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကံၢ်စိအံၤ မ့ၢ်ကညီလုၢ်လၢ်ထူၤသန့တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအရ့ဒိၣ်တခါလၢ ကညီဖိတဖၣ်အဂီၢ်,လၢအပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်ဃုထံၣ်ဖိးဒီးဘၣ်တၢ်ပၤဃာ်ကျၢအံၤ ဒိအမ့ၢ်ကညီဖိတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ အတၢ်မ့ၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီဖိတဖၣ်ဟဲပာ်ဖိၣ်သး ဒီးမၤလၢကဝီၤသကိးဝဲလုၢ်လၢ်ထူၤသန့အတၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်မၤလၢကဝီၤဝဲအံၤ တမ့ၢ်ထဲလၢတၢ်စၢၤဃာ်ပာ်ဖိၣ်ဂံၢ်ကျၢက့ၤကညီဘၣ်.မ့ၢ်တခါ တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဟ့ၣ်ပလီၢ်ကညီဖိတဖၣ် လၢတၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ် အရ့ဒိၣ်လၢကဘၣ်သ့ဟံးဃာ်ပၤဃာ်ဒီးမၤလၢကဝီၤက့ၤကညီဖိလုၢ်လၢ်ထူၤသန့န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပာ်ဖိၣ်မၤသကိးအတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်အံၤပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲကညီဖိ အလုၢ်လၢ်ထူၤသန့အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢ အလုၢ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ် ဒီး ဒုးဆူၣ်ထီၣ်ကညီဖိအတၢ်ဃုထံၣ်ဖိး ဒီးရၢလီၤတၢ်ဟ့ၣ်သါလၢပုၤလၢအဟဲပာ်ဖိၣ်ထီၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ.

Focus Story

Research on Adaptive Teacher Competencies Conducted by KECD and KTWG

The KECD and KTWG, as members of the Integrated Research Training Program (IRTP), conducted research during the 2024–25 academic year on Adaptive Teacher Competencies related to the Teacher Competency Framework (TCF). The aim was to explore best practices and innovative teaching methods in challenging contexts. Findings from this research will be used to modify the TCF, adjust Teacher Preparation Colleges (TPC) training programs, highlight the strengths of ethnic education teachers, advocate for accreditation, and secure funding for teacher stipends. The targeted audiences for this information are international donors, local actors, implementing partners, and international education actors.

From June to July 2024, research data was collected in three districts of Kawthoolei: Doo Tha Htu, Mu Traw, and Hpa An. This involved schools, organizational leaders, teacher trainers, school principals, classroom observations, and focus group discussions (FGDs). The classroom observations focused on the best practices of teachers across three domains: emotional and psychosocial protection, physical protection, and teaching and learning.

The research on Adaptive Teacher Competencies focused on four main areas:

- Empowering Teachers for Quality Education in Conflict-Affected Settings
- Exploring Varied Teacher Competencies Across Grades and Language Levels
- Balancing Well-being and Educational Continuity
- Implementing Effective Competency Frameworks in Challenging Contexts

This comprehensive research aims to enhance the quality and effectiveness of teaching in Kawthoolei.

Karen Teacher Working Group Hosts Karen Wrist-Tying Ceremony in Mae Sariang

On August 10, 2024, the Karen Teacher Working Group in Mae Sariang held its first traditional Karen wrist-tying ceremony at its headquarters. This event, organized by dedicated staff members, was a significant occasion to honor and celebrate an important aspect of Karen cultural heritage.

In collaboration with other Karen community-based organizations (KCBOs), the group worked together to ensure the success of the ceremony. The wrist-tying tradition holds deep cultural significance for the Karen people, symbolizing unity and the preservation of their cultural identity.

The Karen people came together to celebrate this meaningful tradition. The ceremony not only strengthened the bonds within the Karen community but also served as a powerful reminder of the importance of preserving and promoting Karen cultural practices. The successful gathering highlighted the rich cultural traditions of the Karen people and reinforced the sense of unity and shared heritage among those involved.

တၢ်ကစီၣ်လိၤဆိ

တၢ်လဲၤလိၤဆူပျီၤပူၤလၢတၢ်ကဆဲးကျိးတၢ်ပိၣ်သကိး တၢ်အဂီၢ် ဖဲတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိၤ ဘၣ်ဃး တၢ်ဟံးန့ၢ်ထၢဖျိၣ် ဖိသၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒါတၢ်မၤလိၤလၢ ဖၣ်အၣ်ဒီး ဒုသထံၣ်ကီၢ်ရၣ်ပူၤတဖၣ်

ဖဲ လၢယုၤအကတၢ်တနံၣ် ဒီး တုၤလိၤလၢ လၢယုၤလဲၤအဖးဖိန့ၣ် တၢ်လဲၤ လိၤဆူပျီၤပူၤ လၢတၢ်တၢ်ပိၣ်တဲသကိး ဒီး မၤတၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျၢၤတဖၣ်အ ကီၢ်န့ၣ်လိၤ. တၢ်လဲၤတဘျီအံၤ တၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဒိးသိး တၢ်ကထၢဖျိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ် ကျိၤ ဆူပူၤတဝၢလၢအဒီးန့ၢ်ဘၣ် တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတဖၣ် ဒီး သ့ၣ်ထီၣ် တၢ်န့ၢ်န့ၢ်လိၤသးလၢ ပုၤတဝၢ ဒီး ဟီၣ်ကဝီၤခိၣ်န့ၢ် တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လိၤ.

ပုၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါတဖၣ် ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါလၢတၢ်လဲၤတဘျီအံၤ ဒိးသိးကတုၤဆူ ကီၢ်တဖၣ်အအိၣ် န့ၣ်လိၤ. တၢ်လဲၤတဘျီအံၤ ဟံးဃုၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲ ကျိၣ်သ့တၢ် တီၢ်စၢၤမၤစၢၤကရူၢ် ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်, ဒီး ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဟံးန့ၢ်မ့ၢ်ဒါ မၤ သကိးတၢ်ဘျးဘျးတၢ်တံၢ် ဒီး ကိုၣ်သရၣ်, သရၣ်မုၣ်တဖၣ်, ဟ့ၣ်တၢ်မၤလိၤ ဘၣ်ဃး တၢ်ကဘၣ်ထၢဖျိၣ် ဖိသၣ်အဂီၢ်အကျိၤ လၢအဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒါ ဒီး န့ၢ်ပၢ်အါထီၣ်ဘၣ်ဃး တၢ်ကျိၣ်ဘၣ်ကျိၣ်သ့ အတၢ်ပၢ်ဃုၣ်ပၢ်ဂီၢ်အဂီၢ် အ ကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်လိၤ တၢ်မၤလိၤအံၤ မ့ၢ်တၢ်အရူၢ်ဒိၣ်လၢ တၢ်ကမၤလဲၤထီၣ် လဲၤထီၣ် တၢ်ကျိၣ်ဘၣ်ကျိၣ်သ့ ဒီး ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဖိသၣ်တဖၣ် ဒိးအတၢ်လိၣ် ဘၣ်အသိးန့ၣ်လိၤ.

တၢ်လဲၤတဘျီအံၤ မ့ၢ်ဒိးသိး တၢ်ကထၢဖျိၣ်စ့ၢ်ကိး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဘၣ်ဃး တၢ်ဘၣ်ကျိၣ်ဆၢၣ်မဲၣ် ဒီး တၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ် လၢကီၢ်ဖိဒီးကိုၣ်သရၣ်, သရၣ် မုၣ်တဖၣ် ဘၣ်လဲၤခီဖျိၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လိၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်အံၤ တဖၣ်, တၢ်ကသ့အံၤ လၢတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်, တၢ်ကျိၣ်ဘၣ်ကျိၣ်သ့ အတၢ်လိၣ်ဘၣ် ဒီးလၢတၢ်ကဃုၣ်န့ၢ် တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဆူညါအဂီၢ်န့ၣ်လိၤ.

ဒိန့ၣ်အသိး, တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်န့ၢ်န့ၢ်လိၤသးဒီးလိၢ်ကဝီၤခိၣ်န့ၢ်တဖၣ် မ့ၢ်စ့ၢ် ကိး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအံၤ အတၢ်ပညိၣ်တခါန့ၣ်လိၤ. တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ရူၤလိၢ် ဘၣ်ထွဲလၢအဂ့ၢ်ဒီး ဟီၣ်ကဝီၤခိၣ်န့ၢ်တဖၣ်န့ၢ် မ့ၢ်တၢ်အလိၢ်အိၣ်နီၣ်နီၣ် လၢ တၢ်ကျိၣ်ဘၣ်ကျိၣ်သ့ အတၢ်အိၣ်စံၣ်အိၣ်ကျၢၤအဂီၢ်န့ၣ်လိၤ. တၢ်လဲၤတဘျီ အံၤ တၢ်ကတိၤတဲသကိးတၢ် ဒီး ခိၣ်န့ၢ်တဖၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်မၤလိၤအံၤ အတၢ် ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ် ဒီးဃုၣ်သ့ၣ်ညါအါထီၣ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဆူညါ လၢတၢ်လိၣ် ဘၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လိၤ.

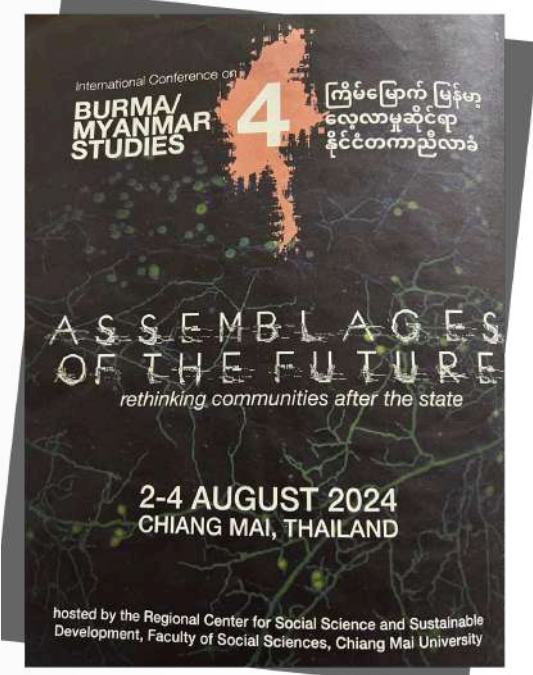
ကညီကျိၣ်သ့ဆဲးလၢဝဲကျိၤဒီး ကညီကိုၣ်သရၣ်မၤသကိး တၢ်ကရူၢ် ပၢ်ဃုၣ်ပၢ်ဂီၢ်လၢ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လံၤဘျီတဘျီ ဘၣ်ဃးတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိၤ ကီၢ်ပယီၤအဂ့ၢ်ဖဲ ဝုၢ်ကံၢ်မဲ

ဝဲဂ့ၢ်ကီၢ်ဂၤ တၢ်အိၣ်ဖးဒိၣ်ငှၢ်တဘျီ ဘၣ်ဃးတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိၤကီၢ်ပ ယီၤအဂ့ၢ်အံၤဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်ဖဲ လၢအိၣ်ကူး ၂၅ တုၤ ၄ သီ, ဝုၢ်ကံၢ်မဲ, ယီၤကီၢ် ဒီးဘၣ်တီၢ်ခိၣ်ရိၣ်မဲအံၤလၢလိၢ်ကဝီၤ ပုၤဂ့ၢ်ဝီၤစဲအံၤဒီး တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် ကံၢ်ကျၢၤကရၢ, ပုၤဂ့ၢ်ဝီၤစဲအံၤဝဲကျိၤ, ကံၢ်မဲဖျိၣ်ဖိမိ (RCSD). တၢ်တၢ်ပိၣ် မၤလိၤသကိး တဘျီအံၤပုၤအါကလုာ်ပၢ်ဃုၣ်ပၢ်ဂီၢ် ဒိးအမ့ၢ်လိၢ်လၢဒိၣ် ပုၤ ကျိၣ်သ့တဖၣ်, ပုၤဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်တဖၣ်, ပုၤမၤထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သးတဖၣ်, ကီၢ် ပယီၤကလုာ်ဒုၣ်တဖၣ် ဒီးပုၤကျိၣ်ဘၣ်ကျိၣ်သ့အဂၤတဖၣ်န့ၣ်လိၤ. တၢ်အိၣ် ဖျိၣ်အံၤအိၣ်ဃုၣ်ဒီး တၢ်အိးထီၣ်ဃုၣ်ဒီးမူး, တၢ်တၢ်ပိၣ်ကရူၢ်ဒီးတၢ်ကွၢ်ကွၢ် ဟူဖျိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လိၤ.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢခံကတၢ်တနံၣ်န့ၣ်, ကညီကိုၣ်သရၣ်မၤသကိးတၢ်ကရူၢ်, ကညီကျိၣ်သ့ဆဲးလၢဝဲကျိၤ ဒီး Teacher Focus တဖၣ် ဟံးဖျိၣ်ထီၣ်အတၢ် ဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါအိၣ်တီၢ် လၢအမ့ၢ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကျဲအသီ လၢတၢ်ကဆိ တလဲမၤဂ့ၢ်ထီၣ်က့ၢ်တၢ်အိၣ်သး လၢအအိၣ်တၢ်လဲၤလိၤတဖၣ်, လၢအမ့ၢ် ဝဲ တၢ်ထီၣ်သတြီၤကညီကိုၣ်သရၣ် တၢ်ကျိၣ်ဘၣ်ကျိၣ်သ့အတၢ်မၤလိၤဃုသ့ၣ် ညါသမံၤသမိးအပူၤန့ၣ်လိၤ. တၢ်မၤလိၤအဝဲအံၤ, ဘၣ်တၢ်တီၢ်ခိၣ်ရိၣ်မဲအံၤလၢ Teacher Focus, အဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါ ဒိးသိးကပၢ်ဖျိၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ် ထံၣ်တဖၣ် လၢအဟံးခီဖျိၣ်လၢ ပုၤကျိၣ်ဘၣ်ကျိၣ်သ့အါဂၤအအိၣ် ဒီးခိၣ်န့ၢ်ဖဲ မဲၢ်လးဒဲကဝီၤ လၢယီၤကီၢ်အပူၤဒီး ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရၣ် လၢကညီကီၢ်စဲၣ်ပူၤ တ ဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လိၤ.

တၢ်ဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါအံၤ ထံၣ်ဖျိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ် ကညီကိုၣ်သ ရၣ်ကံၢ်စိတပယုၤဃီအတၢ်မၤ လၢအကွၢ်ထံဆိကမိၣ်တၢ်ဆိတလဲ, တၢ်မၤ ဘၣ်လိၢ်ဖိးဒုကျဲလၢ အဒီးသန့ၤသးလၢတၢ်အိၣ်သး အကလုာ်ကလုာ်အဖီ ခိၣ်, တၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်မၤလိၤ လၢတၢ်ဒိဆၢတဖၣ် ဒီးတမ့ၢ်ထဲတၢ်န့ၢ်လိၤလၢလိၢ် ခၢၣ်သးဘၣ် မ့ၢ်တခါ တၢ်ဟံးန့ၢ်စ့ၢ်ကိး တၢ်ထံၣ်အါမဲၤ လၢပုၤပတီၢ်အက လုာ်ကလုာ်အတဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လိၤ.

ကရူၢ်တၢ်ပၢ်ဖျိၣ်အံၤ ပုၤဟဲထီၣ် ကအိၣ်ဝဲအဂၤ ၄၀ ဃုၣ်ဃုၣ်, ဒီးကရူၢ်တၢ် ပၢ်ဖျိၣ်အံၤတၢ်မၤကတၢ်အံၤလၢ တၢ်သံကွၢ်ဒီးတၢ်စံးဆၢ, တၢ်တဲသကိးအံၤ အရူၢ်ဒိၣ်လၢပုၤအါဂၤ လၢအဂဲၤလိၢ်တၢ်လၢတၢ်ကျိၣ်ဘၣ်ကျိၣ်သ့ဖဲတၢ်ဆၢက တီၢ်ကီၢ်ခဲကတီၢ်အံၤန့ၣ်လိၤ.

Focus Story

Communication Trip During Child Functioning Data Collection (CFDC) Training in Hpa-an and Doo Tha Htu Districts

A communication trip was conducted from the end of June to mid-July with the purpose of collecting various stories from our beneficiaries and building trust with community and local leaders.

During this period, the media and advocacy representative, along with the Karen Education Assistance team, traveled extensively to reach schools in remote areas. These individuals worked closely with local teachers, providing valuable training to enhance their understanding and implementation of child functioning concepts. This training is crucial for improving the quality of education and ensuring that all children receive the support they need to thrive.

The trip also focused on gathering community stories that highlight the challenges and successes experienced by both teachers and students in these districts. By sharing these stories, the team aims to raise awareness about the educational needs in these areas and promote further support.

Building trust with local leaders was another key objective of the trip, as establishing strong relationships with community leaders is essential for the long-term success of educational initiatives. The team engaged in open dialogues with leaders, discussing the training's impact and exploring opportunities for future collaboration.

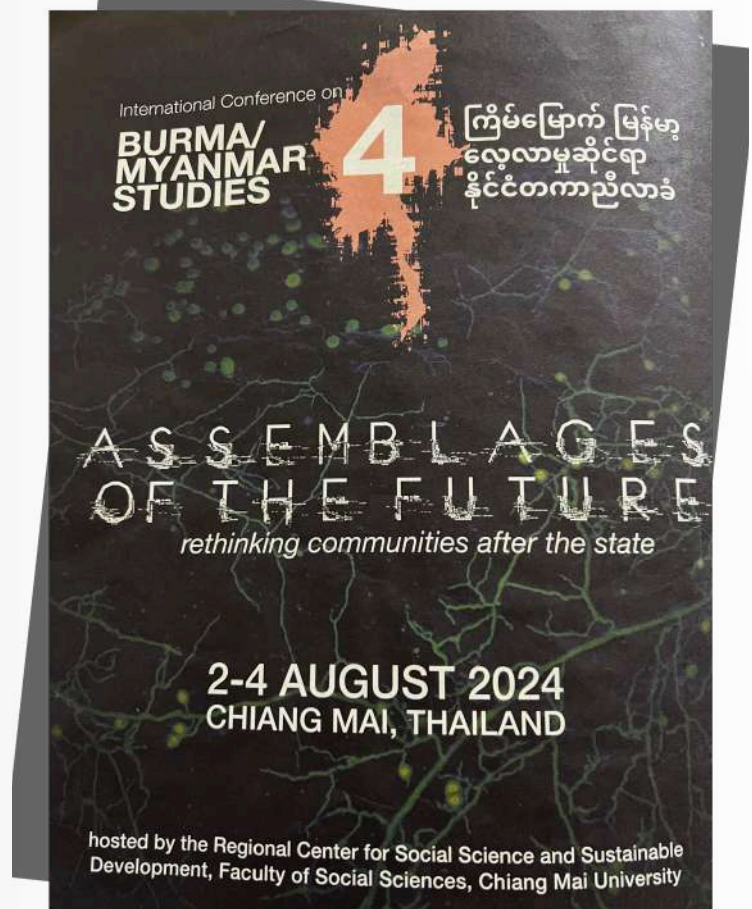
Karen Education and Culture (KECD) and Karen Teacher Working Group (KTWG) participated in the 4th International Conference on Burma/ Myanmar Studies at Chiang Mai

The 4th International Conference on Burma/Myanmar Studies (ICBMS4) took place from August 2 to 4, 2024, in Chiang Mai, Thailand, hosted by the Regional Center for Social Science and Sustainable Development, the Faculty of Social Sciences, Chiang Mai University. This event brought together a diverse group of participants, including professors, researchers, politicians, Myanmar ethnic representatives, and other educators.

The conference opened with a ceremony, followed by a plenary session and a film screening. On the final day, the Karen Teacher Working Group, in collaboration with the Karen Education and Culture Department and Teacher Focus, presented their research titled "Designed for Disruption: A Comparative Case Study of Karen Teacher Education."

This study, led by Teacher Focus, employed a comparative case study approach to gather perspectives from various educators and leaders in Mae La Refugee Camp in Thailand and Hpa-an District in Karen State, Myanmar. The research emphasized how the continuity of Karen teacher professional development was supported through complex adaptive systems, focusing on adaptation, feedback loops, and decentralization.

The session, attended by approximately 40 participants, concluded with an engaging question-and-answer segment, providing valuable insights for those involved in teacher education during conflicts and crises.

Traditional Knowledge

Selsi ဒီး Elis မှာပျာသွန်တဖန်လၢ အမၤတၢ်ဆီတလဲလၢ တၢ်ကွၢ်တၢ်ကွၢ်သ့ ပူၤ, ဖဲအဲဝဲသ့တဖန်ဖဲလိမၤလိတၢ်အကတီၢ် အဝဲသ့တဖန် ဟ့ၣ်လီၤအသး လၢ တၢ်ပၤဃာ် လုၢ်လၢထူသန့တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ. တၢ် ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ် တဖန်အံၤဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ တၢ်ပၤဃာ်လုၢ်လၢ ထူသန့တၢ်မၤ ဒီး နီၣ်ကစၢ် အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်တဖန် အတၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သး လၢအရူၣ်ခူလဲ အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဖျါရံၣ်ထံန့ၣ် ဒါစံၤ (Plorentina Dessy) မှာပျာလၢအသ့ၣ်ထီၣ် အရူၣ်ခူလဲ ထူ လၢအကီၢ်, အဝဲဟံၣ်ကဖအသးဒီး တဲဝဲ “ယထီၣ်ဘၣ် Selsi ဒီး Elis မှာပျာတဖန် လၢ မၤလၢပျာအမူအဒါ ဒိကံၤသရၣ် ဒီး ထံကီၢ်ခါၣ်စးတဖန်အသး ဒီး ဟ့ၣ်န့ၣ် တၢ်မုၢ်လၢန့ၣ်လီၤ. Selsi ဒီး Elis အံၤမှာ် အရူၣ်ခူလဲအသး ဒီးတၢ်မုၢ်လၢတၢ်မၤန့ၣ် ဖီတၢ်အကီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပျာခံၤအံၤတီၢ်ခိၣ်ရိၣ်မဲမၤတၢ် ဒိသရၣ်,သရၣ်မုၢ်အသး မၤ အမူအဒါလၢ တၢ်စိၣ်ကဖီထီၣ် ဒီး ဒုးမုၢ်ထီၣ်ဂဲထီၣ် ထူသန့တၢ်ဆဲးတၢ်လၢန့ၣ် လီၤ. အဝဲသ့တဖန်ကဲထီၣ်တၢ်ကွၢ်လိ ဒီး တၢ်မုၢ်လၢကွၢ်စိ အပူၤလၢခံတစါအ ကီၢ်န့ၣ်လီၤ.”

ဖျါရံၣ်ထံန့ၣ်(Plorentina)မုၢ်လၢဝဲလၢကီၢ်အံၤ ကကဲထီၣ်တၢ်ကွၢ်လိလၢ ပျာထူလၢ ဖီတတပူၤ, တကးဒိဘၣ်ဆူထံဂၤကီၢ်ဂၤ လီၤဆီဒိဘၣ်လၢအ့ၣ်ရၢၣ်မုၢ်ထီၣ်တက ပၤ, ဖဲလၢထံကီၢ် လဲထီၣ်လဲထီတဖန် ဒိၣ်စိဒိၣ်ကမီၤလၢပျာထူလၢဖီ တၢ်အိၣ် မုၢ်အိၣ်ဂဲၤ ဒီး တၢ်န့ၣ်သါအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးဃုသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တ ဖန်တၢ်ဒီယ ဝံသးစူၤန့ၣ်လီၤကွၢ်ဆူ www.yayasanaruskualan.org. တက့ၢ်.

Arus Kualan Indigenous School: A Journey to Preserve Culture, Empower the Future

Education September 18, 2023 by Sari Widiati
www.nowjakarta.co.id/arus-kualan-indigenous-school-a-journey-to-preserve-culture-empower-the-future/

On the fertile soil of East Kalimantan, there is hope for indigenous communities facing the challenges of forest loss. At Sekolah Adat Arus Kualan (Arus Kualan Indigenous School), nature is a respected teacher and the learning process is combined with efforts to maintain Dayak culture. /Photos Sekolah Adat Arus Kualan

For generations, the Dayak people have cherished their land, viewing every tree, river and living thing as part of their identity. The loss of forests in Kalimantan threatens the traditional knowledge and way of life of indigenous peoples. Being heavily dependent on forests for food and resources, forest loss jeopardises well-being and cultural ties. Urgent conservation efforts and sustainable practices are essential to preserve Kalimantan's forests and safeguard its heritage for future generations.

As Dayak communities grapple with the threat of deforestation and climate change, Arus Kualan emerges and focuses on environmental stewardship. The school integrates conservation teachings into its curriculum. Students are immersed in nature through jungle treks and wildlife observation thus fostering a deep appreciation for the interconnectedness of all living things.

Established in 2014, Arus Kualan has branches spread across East Kalimantan as a beacon of cultural preservation. The school forms a diverse community of learners who want to preserve Dayak heritage. Over the past decade, Arus Kualan has witnessed a growing interest in its mission, with approximately 350 students enrolled from 2014 to 2023. Currently, around 168 students are actively participating in the school's transformative programmes.

Rooted in the belief that local wisdom is key in sustaining cultural heritage, this non-formal educational institution instils the art of dance, music, and traditional crafts to its students. Based on the philosophy that 'nature is a school and everyone

is a teacher' Arus Kualan embraces learners of all ages. It also forces and empowers children to become cultural heirs. Like Selsi and Elis, their life journeys illustrate the profound impact of education in shaping inclusive and sustainable communities.

A 12-year-old Selsi has found her passion in teaching the art of playing the sampe, a traditional Dayak musical instrument. Beyond music, she also teaches various ancient games and the intricate art of traditional weaving.

With enthusiasm, Selsi reveals, "Arus Kualan has given me the opportunity to learn about my culture and inspire others to embrace our traditions. I am so happy to see my friends learning and preserving our heritage."

Meanwhile, 14-year-old Elis, who has strong ancestral ties, is passionate about preserving traditional medicine. Inspired by her grandmother, also a member of the Dayak indigenous community, Elis passionately embraces her role as a tabib (traditional healer).

In addition, her fluency in English moulded her into a cultural ambassador. She always warmly welcomes guests from other countries and guides them through the wonders of the Arus Kualan.

"I want to bridge the gap between our cultural heritage and the world. By sharing knowledge about traditional medicine and arts, we can create a deeper appreciation of our identity," Elis says.

Selsi and Elis understand the importance of protecting their forest for traditional medicine and community wellbeing. She commented, "The more I learn about nature, the more I feel connected to our cultural roots. Arus Kualan has taught me that we are the custodians of our environment, and it is our responsibility to protect it for future generations."

Elis also added, "I believe that we hold the key to preserving our cultural heritage and environment. Through direct experience with the wonders of nature, we can foster a deep appreciation of our traditions and the interconnectedness of all living things." And, realising that literacy is the gateway to knowledge and empowerment, the school also places great emphasis on building reading and writing skills and seeks to equip its students with the means to become confident communicators and critical thinkers. In this way, students can effectively express their thoughts and aspirations.

They organise literacy classes for children to learn reading, writing, even foreign languages and computers. These classes are designed to arouse curiosity and broaden students' horizons, allowing them to connect with the outside world.

Selsi and Elis exemplify the transformative potential of this education. As they explore academic excellence, they sow the seeds of cultural preservation. Their success is a testament to the interwoven fabric of cultural heritage and personal growth nurtured at Arus Kualan.

Plorentina Dessy, Founder of Arus Kualan Indigenous School, expressed her pride, "Seeing Selsi and Elis fulfill their roles as teachers and ambassadors, gives us hope for the future. They represent the heart and soul of Arus Kualan's mission. These two students, now proud teachers, are cultural catalysts. They inspire hope and dedication in the next generation, passing on the wisdom acquired at school."

Plorentina hopes the school can become a model for indigenous communities in other countries, particularly in the Southeast Asian region, where modernisation poses a significant threat to the survival and cultural identity of indigenous peoples. For more information, please visit www.yayasanaruskualan.org.

အဲဒီထာ်အတၢ်ကွဲး

ကိုသရၢ်မုၢ်နံၤအတၢ်စံၣ်စီၤတဲၤစီၤ

ကိုသရၢ်မုၢ်နံၤ, လၢအဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကိးအီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျါၣ်ကိုသရၢ်မုၢ်နံၤအံၤ, ဘၣ်တၢ်မၤလၢကတီၤအီၤကိးနံၣ်ဒဲး ဖဲ လၢအိးကထိဘၣ်ၤၤသီ နံၤန့ၣ်လီၤ. မုၢ်နံၤလီၤဆီဝဲအံၤ တၢ်မၤလၢကတီၤဝဲကိုသရၢ်ကိးဂၤလၢအအိၣ် လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီတဘျီညါအံၤအပူၤဒီး ဘၣ်တၢ်ပၤဖျါထီၣ် အဝဲသ့ၣ်အတၢ် ဟ့ၣ်နီၤလီၤအရၢဒိၣ် လၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အပူၤ ဒီးလၢပူၤတၢ်အပူၤန့ၣ် လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျါၣ်ကိုသရၢ်မုၢ်နံၤ ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်မၤအီၤဖဲ ၁၉၉၄န့ၣ် လၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျါၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့, စဲအ့ၣ်ဒီးတၢ်ဆဲး တၢ်လၢအတၢ် ကရၢကရီ (UNESCO) န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဃုထာဝဲကိုသရၢ်မုၢ်နံၤ လၢလၢအိးကထိဘၣ် ၅သီအံၤမ့ၢ်ဝဲ ဒီဖျါလၢ တၢ်ပၤပနီၣ်တူၢ်လိာ်ဝဲတၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤ တၢ်ပၤပနီၣ် ကိုသရၢ်အတၢ် ဟံးစုန့ၣ်ကျဲၤလၢအရၢဒိၣ်တဖၣ်အံၤ ဖဲ ၁၉၆၆ န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်နဲၣ်ကျဲၤအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျါၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့, စဲအ့ၣ်ဒီး တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်ကရၢကရီ (UNESCO) ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျါၣ်ပူၤမၤတၢ်ဖိ တၢ်ကရၢကရီ (ILO)သ့ၣ်တဖၣ်,လၢအပၤဖျါထီၣ်ဝဲကိုသရၢ်အတၢ်ခွဲးတၢ် ယၢ်,အမူအဒါသ့ၣ်တဖၣ်ဃုာ်ဒီး အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်သိၣ်လိမၤဒီး, အ တၢ်ပၤဖျါထီၣ်သး, အတၢ်ဒီးမၤသး,ဒီးအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတၢ်အိၣ်သးသ့ၣ်တ ဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အုၣ်သးအံၤပၤဖျါထီၣ်ဝဲ ကိုသရၢ်မုၢ်ပူၤအရၢဒိၣ်တဖၣ်လၢ ကဆုၢ်ဒီးဒိၣ်ထီၣ်ဝဲ စၢၤသ့ၣ်သီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးဟ့ၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အကံၢ်အစီအံၤဆူပူၤ ကိးဂၤဒီးန့ၣ်လီၤ.

တချုးလၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒီးကိုသရၢ်မုၢ်နံၤဒီးဘၣ်န့ၣ်,ပူၤဂုၤကျဲးစးမၤတၢ် ဝဲကျဲးအဘိဘိလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်ကပၤပနီၣ်ဒီးပၤလုၢ်ပၤပူၤကိုသရၢ်သ့ၣ် တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢထံကီၢ်တနီၤနီၤအပူၤန့ၣ် တၢ်မၤလၢကတီၤဝဲကိုသ ရၢ်မုၢ်နံၤလၢ နံၤသီအဂၤလၢအလီၤဆီလိာ်သးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ပမုၢ်ကွၢ် က့ၤတၢ်အိၣ်လၢကီၢ်အုၣ်ယုၤ(India) အပူၤန့ၣ်, ကိုသရၢ်မုၢ်နံၤဘၣ်တၢ်မၤ လၢကတီၤအီၤလၢ လၢစဲးပတၢ်ဘၣ်ၤၤသီ, စးထီၣ်လၢ၁၉၆၆န့ၣ်လံၤလံၤန့ၣ် လံ, လၢအမ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤလၢကတီၤဒီကထာ် ၈၆၆၈၆၆လံၤရၢ်ဟးရံၣ်န့ၣ် (Dr.Sarvepalli Radhakrishnan) လၢအမ့ၢ်ဝဲ ပုၤမဲၤဟ့ၣ်သ့ၣ်ဖျါဒီပူၤကူၣ် ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢ အဃုသ့ၣ်ညါတၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်ယိာ်ယိာ်တဂၤဒီး မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးအုၣ် ယုၤကီၢ်ခိၣ်ခဲတဂၤန့ၣ်လီၤ. ဒီန့ၣ်အသိး, တရူးကီၢ်စ့ၢ်ကိးမၤလၢကတီၤဝဲ ကိုသရၢ်မုၢ်နံၤလၢ လၢအိးကထိဘၣ်အသီ၁၀နံၤန့ၣ်လီၤ. (UNESCO) အ တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲကိုသရၢ်မုၢ်နံၤအံၤ မ့ၢ်ဒိသိးကဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်ဃုတၢ်ဖိး ဒီး ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်ကသ့ၣ်ညါပၤသ့ၣ်ပၤသးလၢ တၢ်လၢကိုသရၢ်ဘၣ်ကွၢ် ဆၢၣ်မဲၤအံၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး ကိုသရၢ်မုၢ်ပူၤလၢအရၢဒိၣ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နံၤအဝဲအံၤ,ဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၣ်အခွဲးအယၢ်ဒိသိး တၢ်ကမၤလၢကတီၤဝဲကိုသရၢ် တဖၣ်အတၢ်မၤဒီး ဒိသိးပူၤကပၤသ့ၣ်ပၤသးလၢကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအံၤ ထီၣ် ကိုသရၢ်အတၢ်လိာ်ဘၣ် အခိၣ်တဖၣ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်လၢ တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကိုသရၢ်မုၢ်နံၤတုၤခဲအံၤန့ၣ်, ကိုသရၢ်မုၢ်နံၤအံၤ ဒိၣ်ထီၣ်လဲၤထီၣ်ဝဲ လၢတၢ်ပၤပနီၣ်အကျါန့ၣ်လီၤ. တန့ၣ်ဘၣ်တန့ၣ်န့ၣ်, (UNESCO) ဒီးအပူၤမၤသကိးတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်, ပၤဃုာ်စ့ၢ်ကိးဒီး ဟီၣ်ခိၣ် ဒီဘၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့, ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျါၣ်ကိုသရၢ်ခဲလၢာ် ပၤဖျါၣ်ကရၢ တဖၣ်, ဃုထာဝဲအတၢ်ဂီၢ်မိၢ်ပုၤလၢကပၤဖျါထီၣ်ဝဲ တၢ်ကီၢ်ခဲတခါဘၣ် တခါလၢ အဘၣ်ဃးဒီးတၢ်သိၣ်လိအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ် ဂီၢ်မိၢ်ပုၤအံၤ ပၤဃုာ်ဝဲဒီး တၢ်ဟ့ၣ်စီဟ့ၣ်ကမီၤ ကိုသရၢ် ဒီအမ့ၢ်, --

“တၢ်သိၣ်လိလၢတၢ်သဘျီပူၤ, တၢ်ဟ့ၣ်စီဟ့ၣ်ကမီၤကိုသရၢ်” ဒီး “ကိုသ ရၢ်သးစး- ခါဆူညါတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ” သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၢ်မိၢ်ပုၤသ့ၣ်တ ဖၣ်အံၤပၤဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၤလၢအကဲထီၣ်သးခဲအံၤဒီး တၢ်ခွဲးတၢ် ယၢ် လၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အပူၤ, ဒီးတၢ်အံၤမ့ၢ်ဒိသိးတၢ်ကထီၣ်ဟ့းထီၣ် ဂဲတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်လၢ ကမၤလၢထီၣ်လဲၤထီၣ် ကိုသရၢ်အတၢ်အိၣ်သးပ တီၢ် လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီတဘျီညါအံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလၢကတီၤဝဲကိုသရၢ်မုၢ်နံၤအံၤန့ၣ် ဘၣ်တၢ်မၤအီၤ အကလုာ်ကလုာ် န့ၣ်လီၤ. ကိုတဖၣ်, ပူၤတၢ်တဖၣ်, ဒီးတၢ်ကရၢကရီတဖၣ်လၢအအိၣ်လၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်အံၤအပူၤ, အဝဲသ့ၣ်ကယၢ်ကယဲဝဲမ့းဒီး တၢ်ဟ့းတၢ်ဂဲၤသ့ၣ် တဖၣ်လၢကမၤလၢကတီၤဝဲကိုသရၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်အံၤပၤဃုာ် စ့ၢ်ကိးဝဲဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လၢကတီၤအမ့းသးဖဲတဖၣ်, တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအတၢ်ဒီတၢ် တဲၤတဖၣ်, ဒီးတၢ်ကတီၤလီၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိုဖိတနီၤနီၤပၤဖျါ ထီၣ်အတၢ်စဲးဘျီဒီး ဟ့ၣ်အသရၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢခးက့ (Card)တဖၣ်, ဖိ သ့ၣ်တဖၣ်,မ့တမ့ၢ်ဟ့ၣ်ဝဲလၢတၢ်ဟ့ၣ်ဆဲးဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢထံကီၢ် တနီၤနီၤအပူၤ, တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့မ့ၢ်ဒါခိၣ်တဖၣ် ဒီးထံကီၢ်ပဒိၣ်သ့ၣ်တ ဖၣ် ဟံးန့ၣ်ဝဲတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကရၢလီၤဝဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျီတဖၣ် မ့ တမ့ၢ် တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်မၤတဖၣ်လၢတၢ်ကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤကိုသရၢ်တ ဖၣ်ဒီး မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကိုသရၢ်မုၢ်နံၤအံၤ မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဝဲဆူညါတၢ်လိာ်ဘၣ်လၢတၢ်က ဘၣ်ဘျီလီၤအီၤလၢတၢ်သိၣ်လိအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ကိုသရၢ်တ ဖၣ်ဟံးန့ၣ်မ့ၢ်ဒါ အဂီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ ကဟ့ၣ်တၢ်မၤန့ၣ်ဆူ တၢ်ဃုတၢ်ဖိး လၢ ထံကီၢ်ဒီဘၣ်အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် အတၢ်အိၣ်ဂၢ်အိၣ်ကျဲၤအဖိတၢ် ညါသ့ၣ်တဖၣ်, လီၤဆီဒဲးတၢ် ဖိတၢ်နီၣ်ဂံၢ် ၄, လၢအမ့ၢ်ဝဲ တၢ်တိာ်လၢ တၢ် ကမၤလီၤတၢ်က့ၤ ပူၤကိးဂၤအတၢ်ပၤဃုာ်ဒီး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအ တုၤသိးထံသိး ဒီး တစီၤသးတၢ်မၤလိအခွဲးအယၢ်လၢ ပူၤကိးဂၤဒီးအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.ဒိသိးတၢ်မ့ၢ်လၢဖိတၢ်ခဲအံၤ ကတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးအဂီၢ်, တၢ်အံၤလိာ် ဘၣ်ဝဲကိုသရၢ်လၢအကံၢ်စီလၢပူၤထီၣ်ဘးသ့ၣ်တဖၣ်, လီၤဆီဒဲးတၢ်ထံ ကီၢ်လၢ အခိၣ်ထီၣ်ထီၣ်သီသီသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, တၢ်ကြးဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ် တၢ်သိၣ်လိ လၢအရၢဒိၣ်တဖၣ်, ကတဲၤကတီၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ် တၢ်လၢအလိာ် ဘၣ်တဖၣ်, ဒီးဟ့ၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢခဲကတၢ်န့ၣ်, ကိုသရၢ်မုၢ်နံၤမ့ၢ်မ့းအရၢဒိၣ်တခါ လၢတၢ်မၤလၢကတီၤဒီး ပၤပနီၣ်ကိုသရၢ်အတၢ်မၤ ဒီးအမူအဒါလၢကရၢတဖၣ် အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ် တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ (UNESCO) ဖဲ ၁၉၉၄န့ၣ်, ဒီးတၢ်ပၤပနီၣ်လီၤဃုာ် အမ့ၢ်န့ၣ်ဖဲ လၢအိးကထိဘၣ် ၅သီ ဒိသိးတၢ်ကမၤဝဲတၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢအ မ့ၢ်တၢ်တူၢ်လိာ်ဝဲ ၁၉၆၆န့ၣ် အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ပၤဖျါထီၣ်ဝဲ ကိုသရၢ်အတီၢ် ပတီၢ်အလီၤအလၢသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂီၢ်ခိၣ်တီၤဒီးတၢ်ဟ့းတၢ်ဂဲၤ အကလုာ်ကလုာ်အပူၤ, ကိုသရၢ်မုၢ်နံၤပၤဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်တၢ်တၢ် လၢကိုသ ရၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၤဝဲတဖၣ်, ဒီးတၢ်လိာ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်ကဘၣ် ဆဲးဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဒီး ဘျီလီၤတၢ်သိၣ်လိအတၢ် ဖဲးတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် လီၤ. ဒဲပမၤလၢကတီၤဝဲနံၤဒဲးအံၤအသိးန့ၣ်, ပသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဘၣ်က့ၤကိုသရၢ် တဖၣ်အတၢ်မၤဂ့ၤလၢ အစိးပူၤ န့ၣ်ပဝဲနီၣ်တဂၤဒီးတဂၤအတၢ်အိၣ်မူဆူညါ, ပၤဃုာ်စ့ၢ်ကိးဒီးပူၤတၢ်တဖၣ်, ဒီးလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘျီဒီဘၣ်ညါအပူၤန့ၣ်လီၤ.

The History of World Teachers' Day

World Teachers' Day, also known as International Teachers' Day, is celebrated every year on October 5th. This special day honors teachers around the world and recognizes their important contributions to education and society. The history of World Teachers' Day dates back to 1994 when it was established by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO).

The choice of October 5th as World Teachers' Day is significant. It marks the anniversary of the adoption of the "Recommendation concerning the Status of Teachers" in 1966. This recommendation, developed by UNESCO and the International Labour Organization (ILO), sets standards regarding the rights and responsibilities of teachers, as well as their training, recruitment, employment, and working conditions. The recommendation is a landmark document that highlights the crucial role of teachers in shaping future generations and promoting quality education for all.

Before the establishment of World Teachers' Day, there were various efforts around the world to recognize and appreciate teachers. In some countries, Teachers' Day was celebrated on different dates. For instance, in India, Teachers' Day has been celebrated on September 5th since 1962, in honor of Dr. Sarvepalli Radhakrishnan, a renowned philosopher and the country's second President. Similarly, in China, Teachers' Day is observed on September 10th.

The establishment of World Teachers' Day by UNESCO aimed to create a unified, global observance that would raise awareness about the importance of teachers and the challenges they face. The day serves as an opportunity to celebrate the teaching profession and to draw attention to the need for more support and resources for teachers.

Since its inception, World Teachers' Day has grown in significance and scope. Each year, UNESCO and its partners, including Education International, a global federation of teachers' unions, choose a theme to highlight specific issues related to the teaching profession. Themes have included "---

Empowering Teachers," "Teaching in Freedom, Empowering Teachers," and "Young Teachers: The Future of the Profession." These themes address current challenges and opportunities in education and aim to inspire actions to improve the status and conditions of teachers worldwide.

Celebrations of World Teachers' Day take various forms. Schools, communities, and organizations around the world organize events and activities to honor teachers. These may include award ceremonies, cultural performances, and public speeches. Students often express their gratitude by giving their teachers cards, flowers, or small gifts. In some countries, educational authorities and governments use the occasion to announce new policies or initiatives aimed at supporting teachers and improving education.

World Teachers' Day also serves as a reminder of the ongoing need to invest in the teaching profession. Teachers play a vital role in achieving the United Nations Sustainable Development Goals, particularly Goal 4, which aims to ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all. To achieve this goal, it is essential to address the shortages of qualified teachers, especially in developing countries, and to provide them with the necessary training, resources, and support.

In conclusion, World Teachers' Day is a significant global observance that celebrates the contributions of teachers and highlights the importance of their role in society. Established by UNESCO in 1994, the day is marked on October 5th to commemorate the adoption of the 1966 recommendation concerning the status of teachers. Through various themes and activities, World Teachers' Day draws attention to the challenges faced by teachers and the need for continued support and investment in the teaching profession. As we celebrate this day, we are reminded of the invaluable impact that teachers have on shaping the future of individuals and communities around the world.

အဲဒီထောင့်အတိတ်ကွဲ

ကိုသရဏ်မှ ဂံဒိဏ်ထံးလ၊ ထံကီအတိတ်ဒိဏ်ထီဏ်ထီဏ်အဂီ

ကွဲး - စီဘဝအံ၊ ဒုပျံယသင်ကီရဏ် (ကညီကိုသရဏ်ခီလှဏ်)

ပမ္မာက္ခိဒိး ဆိကမိဏ်ကု၊ လာဟိဏ်ခိဏ်ချာအံ၊ ထံကီလ၊ အလဲထီဏ်လဲထီထီ အိဏ်အသိး ထံကီလ၊ အတလဲထီဏ် လဲထီထီဒီးဘဏ် အိဏ်စွာကီးဝဲအါမး နှဏ်လီ၊ အါတက့၊ ထံကီလ၊ အလဲထီဏ်လဲထီထီဒီး ထံကီလ၊ အတလဲထီဏ် လဲထီထီသုဏ်တဖဏ်နှဏ် ဘဏ်တံထီဏ်သတြိအဆိကတံ၊နှဏ်မှိဝဲ တံ ကျဏ်ဘဏ်ကျဏ်သု နှဏ်လီ၊ ထံကီလ၊ တံကျဏ် ဘဏ်ကျဏ်သုလဲထီဏ်လဲထီ ထီသုဏ်တဖဏ်နှဏ် ဘဏ်တံပဏ်ပဏ်လဲထီ ထံကီလ၊အလဲထီဏ်လဲထီထီ ဒီး ထံကီလ၊အတံ၊ ကျဏ်ဘဏ်ကျဏ်သုလ၊ အတလဲထီဏ်လဲထီထီတဖဏ်နှဏ် ဘဏ်တံပဏ်ပဏ်လဲထီ ထံကီလ၊ အတလဲထီဏ်လဲထီထီဒီးဘဏ် နှဏ်လီ၊ ထံ ကီလ၊အလဲထီဏ်လဲထီထီသုဏ်တဖဏ်နှဏ် ခီဖျိလ၊ တံကျဏ်ဘဏ်ကျဏ်သုအ ကျိအကျဲသုဏ်တဖဏ် ဂုဝဲဒိဏ်မး တုဒေဏ်လဲလဲလ၊ ထံကီအဂုအဂတ ဖဏ် ဘဏ်လဲမလဲတံကျဏ်ဘဏ်ကျဏ်သုလ၊အအိဏ်နှဏ်လီ၊ တံကျဏ်ဘဏ် ကျဏ်သုဂုဝဲအဃိ ဒုးအိဏ်ဖျိဏ်ထီဏ်၊ ဒုးကဲထီဏ် ပုကျဏ်ဘဏ်ကျဏ်သုလ၊ဟိဏ် ခိဏ်ချာအါမဲ၊ အါကလုဏ် နှဏ်လီ၊ ထံကီကဒိဏ်ထီဏ်ထီဏ်အဂီ လိဏ် ဘဏ်ပုကျဏ်ဘဏ်ကျဏ်သုအါမး လ၊ထံလီကီပုကျဏ်လီ၊ ပုလ၊အဒုး အိဏ် ထီဏ်ပုကျဏ်ဘဏ်ကျဏ်သုတဖဏ် ဒီး ပုလ၊အဒုးအိဏ်ထီဏ်ဝဲသုနှဏ် မှိဝဲဒဏ် ကိုသရဏ်တဖဏ်နှဏ်လီ၊ အဃိ လ၊ထံ ကီအပူ ဒီးထံး ထံကီကဒိဏ်ထီဏ် ထီထီဏ်အဂီ ပုလ၊အရဒိဏ်ကတံ၊ မှိဝဲ ကိုသရဏ်တဖဏ် နှဏ်လီ၊ ကိုသရဏ်တဖဏ်မှိဝဲ တံသုဏ်ညါ၊ တံကျဏ်တံဆး ဒီး တံကျဏ်ဘဏ်ကျဏ် သု အခိဏ်ထံးဘိ လ၊ဟိဏ်ခိဏ်ချာအံ၊ နှဏ်လီ၊ ပလီထီဖိအိဏ်ဝဲတဆ၊ လ၊ အမှိ “လောကရုအသိပညာ အစုပြုလာ မြတ်ဆရာ” အသိးနှဏ် ပုလ၊ အဒုး အိဏ်ထီဏ် ဒုးမူထီဏ် တံကျဏ်ဘဏ်ကျဏ်သု လ၊ပုတဂ၊ဂလ၊လံအ သးပူနှဏ် မှိဝဲ ကိုသရဏ်နှဏ်လီ၊

ကိုသရဏ် တဖဏ် မှိပုသုဏ်လီတံဖိအဂုကတံ၊ လ၊ထံကီပု ဒီး ပု သုဏ်တံဖိတဂ၊နှဏ် တံတမံလ၊ ကသုဏ်ဝဲနှဏ် ကြးပဏ်ကီဃဝဲဒိလဲဏ်၊ ကြးသုဏ်လီဝဲဒိလဲဏ် ဒီး ကြးသုဏ်ဝဲတံလီဖဲလဲဏ်နှဏ် သုဏ်ညါဝဲ အကျိ၊ အကျိ ခဲလဲလဲလီ၊ သုဏ်ညါဝဲ အကျိအကျဲ၊ သုဏ်လီဝဲ ဒီး ကဲထီဏ်ဂုဂု၊ ဘဏ်ဘဏ် ဒီး ကဲဘုဏ်လ၊ ပုအါဂ၊ အဂီနှဏ်လီ၊ ဒီနှဏ်အသိး ကိုသရဏ်တ ဖဏ်စွာကီး သုဏ်ညါဝဲတံကျဏ်ဘဏ်ကျဏ်သု အကျိအကျဲဂုဂု၊ ဒီး သုဏ် လီဝဲဒီး ဟ့ဏ်ခိဟ့ဏ်နီလီဝဲ လ၊ပုအါဂ၊အအိဏ်ဒီး ပုကျဏ်ဘဏ်ကျဏ်သု တဖဏ် အါထီဏ်အါထီဏ် လ၊ ကိုသရဏ် သုဏ်တဖဏ် အဃိနှဏ်လီ၊ ပုကျဏ် ဘဏ်ကျဏ်သု အါထီဏ်လဲထီထီထီအါမး ဒီး ထံကီကဒိဏ်ထီဏ်ထီဏ်အဂီ ညီဝဲဒဏ်နှဏ်လီ၊ ဒီးထံးထံကီကဒိဏ်ထီဏ်အဂီ လိဏ်ဘဏ်ဝဲပုသုဏ်လီ၊ တံ ဖိလ၊အဂု၊ လ၊အမှိ ကိုသရဏ် တဖဏ် နှဏ်လီ၊

ကိုသရဏ်တဖဏ် မှိစွာကီး ပုလ၊ အကျိထွဲဖိကရ၊ဖိ လ၊အဂုကတံ၊ လ၊ထံကီအပူနှဏ်လီ၊ ပုကျိ ဖိကရ၊ဖိ လ၊အဂုကတံ၊နှဏ် ဖိကရ၊အ ပူ တံလိဏ်မနှုလဲဏ်၊ တံလိဏ်ဖဲလဲဏ်ဒီး တံတဂုဘဏ်ဖဲလဲဏ် နှဏ် ဃု ကျိဝဲထီဘိ ဒီး ဘိဘဏ်မဂုထီဏ်ကွဲးဒီး မ၊ပုထီဏ်ကွဲးဝဲတံလီဟိဏ်သုဏ် တဖဏ်နှဏ်လီ၊ ဖိထုဏ်ဖိတဖဏ် ဖျိဃံဖျိလ၊ထီဏ်လ၊ ပုအါဂ၊အမဲဏ်ညါ ဒီး ကဲထီဏ်ဘဏ် ဖိကရ၊ လ၊အမံဟ့သုဏ်ဖျိလ၊ ဝှိ၊ ဒီး ထံကီအပူ ဒီးလ၊ ထံဂုကီဂ၊ ခီဖျိ ပုကျိ ဖိကရ၊ဖိ ဂုဝဲအဃိနှဏ်လီ၊ ဒီးထံး ဖိထုဏ်ဖိတ ဖဏ် ကဒိဏ်ထီဏ်ဘဏ် ဂုဂု၊ ကပူဖျိးဒီး တံအဃုအဃာ၊ ကဒိဏ်ထီဏ် ဘဏ်ဝဲဃံလဲလဲလ၊အဂီနှဏ် ပုကျိဖိကရ၊ဖိအံ၊ ဘဏ်ဟးတြိဆာဝဲ၊ ဒီသ ဒါဝဲ ဒီး ဘိဘဏ် မဂုထီဏ် က၊ ဝဲထီဘိ နှဏ်လီ၊ တံကတံအိဏ်ဝဲ “ခါဆူ ခိဏ်မှိဖဲသုဏ်” အသိးနှဏ် ခါဆူညါထံကီခိဏ်နှဏ် မှိဝဲဒဏ်ဖဲသုဏ်ဒီး ထံ ကီ အတံဒိဏ်ထီဏ်ထီဏ် စွာကီး အိဏ်ဝဲဒဏ်လ၊ ဖဲသုဏ်သုဏ်တဖဏ်အံအစု ပူလီ၊ လ၊တံနှဏ်အဃိ ဖဲသုဏ် တဖဏ်အံ၊ အတံဒိဏ်ထီဏ်အဂီ အရဒိဏ်ဝဲ ဒဏ်စွာကီး လ၊ထံကီအဂီနှဏ်လီ၊ ဒီးထံးဖဲသုဏ်တဖဏ်အံ၊ အတံဒိဏ်ထီဏ် ကဖျိဃံ ဖျိလ၊ဒီး ကဒိဏ်ထီဏ်ဘဏ်လ၊ တံသကဲးပဝဲဂုဂုအဂီ လိဏ် ဘဏ်ပုလ၊ ဟံးစုနဲဏ်ကျဲအဝဲသုဏ် ဒီး ကကွံ ထွဲ အဝဲသုဏ် အတံအိဏ်မူဂု၊ ဂုလီ၊ ပုလ၊အဟံးစုနဲဏ်ကျဲဖဲသုဏ် ဒီး ကွံထွဲဖဲသုဏ် ပထံဏ်ဘဏ်အါ တကွံလ၊ ကို ဒီး မှိစွာကီး ကိုသရဏ်တဖဏ်နှဏ်လီ၊ ဒီးထံးခါဆူညါ ထံကီ ခိဏ် သုဏ်တဖဏ်အံ၊ ကဒိဏ်ထီဏ်ဘဏ် ဃံဃံလဲလဲလ၊ အဂီနှဏ် ပုလ၊အရ ဒိဏ်ကတံ၊ မှိဝဲဒဏ် ကိုသရဏ်တဖဏ်နှဏ်လီ၊

ထံကီတံကျဏ်ဘဏ်ကျဏ်သုတဖဏ် မှိ လဲထီဏ်လဲထီထီ၊ ဂုထဲလဲဏ်ထဲလဲဏ် ဘဏ်ဆဏ် တံဃုတံဖိး၊ တံတီတံလီ၊ မှိတအိဏ်လ၊ ထံကီအပူနှဏ် တ ညီလ၊ထံကီကလဲထီလဲထီထီအဂီစွာကီးဘဏ်၊ လ၊ပသးပူ ဒီးထံး တံဃု တံဖိး တံတီတံလီ၊ ကအိဏ်ထီဏ်အဂီ ပုလ၊ ဟ့ဏ်သဆုဏ်ထီဏ်ပု ဒီး ပု လ၊ သိဏ်လိဏ်ပုအဆိကတံ၊နှဏ် မှိဝဲဒဏ် ကို သရဏ်တဖဏ်နှဏ်လီ၊ လ၊ကို အပူ တံအုဏ်လိဏ်ဆိးကု တံသုဏ်ဟ့သးက၊ မှိအိဏ်ထီဏ် တဘျီလံလံ ပထံဏ်ဘဏ် လ၊ ကိုသရဏ်တဖဏ် သိဏ်သိဘိဝဲ ပုကီးဂ၊လီ၊ တနီဖးတံ အဒုဏ်အဆ၊ တနီဖးတံ အပတီဘဏ်၊ အဲဏ်ခဲလဲလဲ ဒီး သိဏ်သိဝဲပုခဲ လဲလဲလီ၊ ခီဖျိလ၊ ကိုသရဏ်သုဏ်တဖဏ် အတံသိဏ်တံသိအဃိ၊ လ၊ပု တဂ၊လံလံအသးပူနှဏ် သးအတံဃုတံဖိး၊ သးအတံတီတံလီ၊ သး လ၊ကနီဖးတံဂုတံအါတဖဏ် အိဏ်ထီဏ်ဝဲဒဏ်နှဏ်လီ၊ ခီဖျိလ၊ သးသုဏ် တဖဏ် အိဏ်ထီဏ်ဝဲအဃိ လ၊ထံကီပုစွာကီး တံတီတံလီ၊ တံဃုတံဖိး သုဏ်တဖဏ် အါထီဏ်အါထီဏ်ဒီး ကဲထီဏ်တံဂံတံဘါလ၊ ထံကီအဂီ ဒိ သိးထံကီကဒိဏ်ထီဏ်ထီဏ်အဂီ နှဏ်လီ၊ အဝဲအံ၊ ပသုဏ်ညါဘဏ် လ၊ ကိုသရဏ်တဖဏ် မှိစွာကီး ပုမ၊ကဆုကဆုတံဖိလ၊အဂုကတံ၊လ၊ ထံကီ အပူနှဏ်လီ၊ ပုမ၊ကဆုကဆုတံ ဖိလ၊အဂုကတံ၊နှဏ် တံဘဏ် အဘဏ်သီ၊ တံတဂုတဘဏ်သုဏ်တဖဏ်၊ တံကမံကမိဏ်သုဏ်တဖဏ်နှဏ် စူးကွဲဝဲ လ၊အဃိဒီး မ၊လဲမဲကွဲဝဲဒဏ်နှဏ်လီ၊ လ၊ပုတဂ၊လံလံအ သးပူနှဏ် သးလ၊အအါအသိ၊ သးလ၊အဂု၊ တဖဏ် ဒီးထံးကလီမဲကွဲဝဲ အဂီနှဏ် ပုလ၊အမ၊ဂုထီဏ်၊ မ၊ကဆုကဆုထီဏ်ပု၊ အဆိကတံ၊နှဏ် မှိဝဲဒဏ် ကိုသရဏ် တဖဏ်နှဏ်လီ၊ အဃိ ကိုသရဏ်တဖဏ် မှိပုလ၊ အရဒိဏ် ကတံ၊ ဒီးထံးတံတီ တံလီ၊ တံဃုတံဖိး ကအိဏ်လ၊ ထံကီအပူဒီး ဒိ သိးထံကီကဒိဏ်ထီဏ်ထီဏ်အဂီစွာကီး ကိုသရဏ်တဖဏ် အရဒိဏ်ဝဲ ဒိဏ်မး လ၊ ထံကီ အပူ နှဏ်လီ၊ ကိုသရဏ်တဖဏ် မှိဝဲ ပုသုဏ်လီတံဖိအဂုကတံ၊တဂ၊ လ၊ထံကီအပူ ဒီး မှိပုအဆိကတံ၊လ၊ သုဏ်လီဝဲ တံကျဏ်ဘဏ်ကျဏ်သု လ၊ထံကီအ ပူနှဏ်လီ၊ ကိုသရဏ်တဖဏ် မှိစွာကီး ပုကျိဖိကရ၊ဖိလ၊ အဂုကတံ၊ လ၊ ထံကီအပူ ဒီးထံးထံကီ ကဒိဏ်ထီဏ်ထီဏ်အဂီ ဘဏ်ကွဲထွဲဝဲ မ၊ဃံမ၊လ၊ဝဲ ခါဆူညါ ထံကီခိဏ်သုဏ်တဖဏ် အတံအိဏ်မူနှဏ်လီ၊ လ၊ပု ကီးဂ၊ဒဲးအသးပူ ဒီးထံးတံဃုတံဖိး တံတီတံလီ၊ ကအိဏ်ထီဏ်အဂီ ပုလ၊ အမ၊ကဆုကဆုပသးအံ၊ မှိဝဲဒဏ် ကိုသရဏ်တဖဏ်နှဏ်လီ၊ လ၊ထံ ကီတဘျီ ပုလ၊အလိဏ်ဒိဏ်ကတံ၊ဒီး ပုလ၊ အရဒိဏ်ကတံ၊နှဏ် မှိဝဲ ဒဏ်ကိုသရဏ်နှဏ်လီ၊ ဒီးထံးထံကီကဒိဏ်ထီဏ်ထီဏ်အဂီနှဏ် ကိုသရဏ်မှိ ဂံအ ခိဏ်ထံးလီ၊ သုဏ်ထုဏ်လ၊ အဂံတအိဏ်နှဏ် မူတသုအသိး ထံကီ လ၊ ကိုသရဏ်တအိဏ်နှဏ် တမုလ၊ ကဒိဏ်ထီဏ်ထီဏ်ဘဏ်၊ သုဏ်ထုဏ်လ၊ အလီဃံ၊ ဘဏ်ဆဏ် အဂံအိဏ်ဒီးနှဏ် မူဝဲဒီးနှဏ်လီ၊ ထံကီစွာကီး ထံ ကီလ၊ ကိုသရဏ်အိဏ်နှဏ် ထီဘိနှဏ် ကလဲထီဏ်လဲထီထီဒီး ကဒိဏ်ထီဏ်ထီ ထီဏ်ဒီးဝဲဒဏ်နှဏ်လီ၊ လ၊ခဲကတံ၊ ကစံးယဲလ၊ ကိုသရဏ်မှိ ဂံခိဏ်ထံး လ၊ထံကီအတံဒိဏ်ထီဏ်ထီဏ်အဂီနှဏ်လီ၊

The Teacher is the Foundation of National Development

When we look at the world, we see that some countries are developed while others are still not. One of the key differences between developed and underdeveloped countries is education. Developed countries are often recognized by their strong education systems, while underdeveloped countries struggle with weaker education. The education in developed countries is so advanced that people from other nations go there to study. A good education system produces many skilled educators, which are essential for a country's progress. To develop a country, it requires many educators. Teachers play a vital role in building and advancing a nation. Therefore, the most important factor in developing a country is having good teachers.

Teachers play a fundamental role in fostering understanding, knowledge, and education in society. As a Burmese poem states, "the world's knowledge begins with the teacher." (လောကရဲ့အသိပညာ အစပြုလာ မြတ်ဆရာ), It is teachers who nurture and cultivate education in the minds of individuals. A teacher can be likened to the finest gardener, someone who knows exactly how to care for, plant, and cultivate their seeds. Just as a skilled gardener understands the methods for ensuring plants grow strong and benefit many people, teachers are well-versed in the methods of education. They plant the seeds of knowledge, guiding and nurturing their growth, ultimately creating a positive impact on many lives. As educators flourish, so does the nation's capacity for development. A country with a strong foundation of educators is better positioned to progress. In this way, teachers, as the "gardeners" of knowledge, are essential to the growth and advancement of the nation.

A teacher is a skilled gardener who carefully tends to the garden of the nation. A good gardener knows exactly what the garden needs, identifies any issues, and works diligently to improve and fulfill those needs. This care allows the flowers to grow beautifully, creating a garden that becomes renowned both within the country and beyond, all because of the gardener's expertise. The gardener must consistently check and protect the flowers from pests to ensure their healthy growth. As the proverb says, "children are the future leaders." The development of a nation depends heavily on its children, making their growth and upbringing crucial to the country's future. To ensure that children grow into responsible and capable leaders, they need a dedicated guide to nurture them. In schools, it is the teacher who plays this vital role in shaping the future of these children. Thus, to ensure the future leadership grows strong, the most important figure is the teacher.

Saw B Aung , Doo Pla Ya District ,Karen Teacher College School

No matter how advanced a nation's education system becomes, if there is no unity and truth within the country, progress will be difficult to achieve. Teachers are the first to instill in us the values of unity and truth. Whenever conflicts arise in school, we witness how teachers step in to resolve issues, guiding students with fairness and love. They practice no discrimination and treat everyone equally, fostering an environment of respect and care. Through the guidance of teachers, individuals develop a sense of peace, righteousness, and the ability to discern right from wrong. As these values take root in individuals, they spread across the country, promoting unity and righteousness, which in turn strengthens the nation's potential for development. In this sense, teachers can also be seen as "cleaners" of the mind. Just as a good cleaner removes all waste and dirt, teachers help cleanse negative or harmful thoughts from the minds of individuals. They are the first to help transform bad thoughts into positive ones. Therefore, teachers are essential in fostering unity and playing a critical role in the development of the nation.

The teacher is the most vital planter in the nation, and the first to lay the foundation for education. Teachers are also the skilled gardeners who cultivate the future leaders of the country, nurturing lives and contributing to national development. In the minds of individuals, teachers bring peace and unity, serving as the cleaners of the soul, guiding students toward righteousness. In a country, the teacher is the most essential figure. To achieve national development, teachers are the root. Just as a tree cannot survive without its roots, a country without teachers cannot thrive. Even if a tree falls, it will continue to live as long as its roots remain intact. Similarly, a nation with teachers will continue to grow and develop. In conclusion, the teacher is the foundation of a country's progress and development. Top of Form

Interview

လၢ ပုအေဂါကျါစွဲကီး တသ့၊ တညီဘၣ် အိၣ်ဝဲအါမးန့ၣ်လီၤ. ဖိသ့ၣ်တနီၤနီၤ ဒီဖျါတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်အါအလုၣ်ကလုၣ်အယီၤ အနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ အသးတဆူၣ်ဘၣ် အိၣ်စွဲကီးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂၢၢ်ဒါအံၤအယီၤ မိၢ်ပၢ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဆိတလဲၤ အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ် လၢ ဖိသ့ၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ် ယန့ၣ်သပုၢ်ကတၢ်လၢ ပု ဖိသ့ၣ် ကိးဂၢၢ်ဒါ ကတၢ်ဆူတၢ်မၤလဲၤလီၤ ဒီး ဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ကျၢ်ဘၣ်ကျၢ်သ့န့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဖိယီဖိ ကြးကျါဆိကမိၣ်တၢ်လၢ ဖိလံၤအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ခါဆူညါ အဂီၢ်, ကဘၣ် ဃုကျဲ, ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၣ် ဒီး ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအါန့ၣ်လီၤ. ဖိလံၤတနီၤနီၤ အဲၣ်ဒီးအိၣ်က့ၢ် ဘၣ်ဆၣ် ဟံၣ်ဖိယီဖိ အတၢ်ကိတၢ်ခဲအိၣ်ဝဲအယီၤ မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ဆုၢ်ဖိလံၤဆူကိတၢ်န့ၢ် အိၣ်ဝဲဒၣ် ဒီး ဖိသ့ၣ်လၢ တမၤလဲၤဘၣ်တၢ် အိၣ်ဒီးဝဲအါမးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ မိၢ်ပၢ်, ဟံၣ်ဖိယီဖိတဖၣ် ကြးဆိတလဲၤ တၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သး လၢအတၢ်ဂ့ၤသ့ၣ်တဖၣ်, ဒ်သီးအသ့တကဲထီၣ်တၢ်ဘၣ် တံၣ်တၢ်လၢ ဖိလံၤသ့ၣ်တဖၣ် ကပလၢ်ဘၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

က့ၢ်တဖၣ်ကြးမၤမနုၤလဲၣ်န့ၣ်_ ယသ့ၣ်ညါ လၢကိန့ၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး ကိသရၣ်သရၣ်မုၢ်တဖၣ်, ကိခိၣ်, ကိကမံးတံၣ်, ပုၤမၤသကိးတၢ်, ဒုဖိသဝီဖိ ဒီး ကိဖိမုၢ်ခါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိကြး ကိတၢ်လၢ ပုၤခဲလၢဒ်ဒီး ကိးဂၢၢ်ဒါအဂီၢ်, ပုၤဖၢၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုၤလၢတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ဒ်သီး ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်ခွဲး တၢ်ယၢ်လၢ ကပၢ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်, အိၣ်ဒီး တၢ်တုၤသီးထံၣ်ဒီး တၢ်တမံၤယီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢကိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အပူၤစွဲကီး ဒုးပၢ်ယုၢ် (မ့) ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဟူး တၢ်ဂဲၤလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ လၢဖိသ့ၣ်အဖၢၤ သ့ၣ်တဖၣ် အဂီၢ် ဒ်သီး အဝဲသ့ၣ် ကပၢ်ယုၢ်ပၢ်ဂီၢ် ဒီး ပၢ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဒုး အိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ဝဲ တၢ်ခွဲး တၢ်ယၢ်ဒ်န့ၣ်ဒီး အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် ကပၢ်ဖိၣ်မၤသကိးဘၣ်တၢ်, အတၢ်န့ၣ်လီၤသးကအါထီၣ်, ကသ့ၣ်ညါလီၤက့ၢ် အနီၣ်ကစၢ်အလုၣ်အပူၤ ဒီး ကဒီးန့ၢ်, ပလၢ်ဘၣ်ဝဲ ပုၤဂၤ အတၢ်အိၣ်တၢ်ကွဲးဒီး အသးသဟီၣ်, အတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဆူၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကအါထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

Interview with Teacher Naw Paw Eh Shee on Inclusive Education

Question: Could you please introduce yourself, including how many years you have been teaching and where you teach?

Answer: My name is Naw Paw Eh Shee. I live in Htee Wah Blaw village, and I am a teacher. I have been teaching for three years.

Question: Do you consider your school inclusive? Why “yes” or “No”?

Answer: Yes, my teaching is inclusive for all students. For example, I teach students with disabilities, including a student who has limited mobility in their leg and hand. We make sure not to leave any student behind. We welcome and encourage their participation in the educational process. I believe it is the responsibility of teachers to ensure that everyone is included in education.

Question: What is the most important thin by creating an inclusive school environment?

Answer: The most important thing is ensuring that the school environment, including facilities such as toilets and classrooms, is flexible and accessible for all students with disabilities and those without.

Question: Are children from socially disadvantaged environments or IDP entering the schools sufficiently prepared?

Answer: Our school is always ready to welcome IDP students who are no longer able to study in their previous locations. We continuously prepare ourselves to support and accommodate students who come to live and study at our school.

Question: What can be the positive effects of the inclusive education? What should be done?

Answer: Inclusive education benefits both students with disabilities and those without. Although they may differ in physical appearance abilities, by studying together and being given equal opportunities to participate, they experience happiness, satisfaction, self-belief, and confidence. It helps them understand that they are valued.

Question: What should be done in order to improve especially Karen pupils' education?

Answer: There are many actions we should take to develop Karen education. In our village, support from community leaders is essential in encouraging teachers, students, and parents. Village leaders should actively participate in motivating parents to send their children to school to promote inclusive education.

Question: What the Kawthoolei education should do?

Answer: In my opinion, our leaders should establish an organization dedicated to supporting disabled children. There are disabled children in our community, and some parents are reluctant to send them to school due to their disabilities. Even when parents wish to send them to school, transportation and accessibility issues often pose challenges. Therefore, I believe a special facility should be created for disabled children, where they can receive an education in an environment that accommodates their needs.

Question: What school principle should do?

Answer: In my opinion, the school principal should encourage teachers and other stakeholders to understand and accept the unique feelings and experiences of different students. If disabled students are neglected, they may feel sad and lose confidence. Thus, the principal should ensure that teachers care for every student, encourage all students, and urge parents to support their children, regardless of their abilities. Parents should be encouraged to accept and nurture their children's education. Additionally, the principal should support the school committee's efforts to enhance participation in development initiatives, such as ensuring adequate study spaces and a school environment that meets the needs of all students, both disabled and non-disabled. School leaders should be aware of and prepare for these factors to create an inclusive educational environment where all students have equal rights and opportunities.

Question: What should be changed in families?

Answer: Some families experience internal conflicts that negatively impact their children, causing them to face difficult challenges. This lack of harmony can hurt children emotionally, making them feel unloved and uncared for. Children need love and support both at school and at home. Therefore, families must work on changing harmful behaviors that cause stress for their children. In some cases, families with disabled children, such as those with visual impairments or other physical challenges, tend to underestimate their abilities. These parents may believe their children are incapable of achieving anything or attending school, which can lead to a loss of confidence in the children as they are judged unfairly by others. If parents change their perspectives and recognize the potential of their children, I believe all children, including those with disabilities, would be able to attend school and receive an education. Families should prioritize their children's future development by finding ways to encourage and support them. Many children want to study but cannot attend school because their families face financial difficulties or are unable to provide the necessary resources. It is important for parents to change any negative mindsets so their children do not feel burdened by these challenges and can pursue their education with confidence.

Question: What school should do?

Answer: I understand that a school community consists of teachers, the school principal, the school committee, other participants, villagers, and students. The school should ensure that everyone, including both disabled and non-disabled students, has an equal opportunity to participate in all activities together. Teachers should design programs and activities that include disabled students, ensuring they can engage and be part of the learning experience. By creating such opportunities, disabled students will be able to participate, gain self-confidence, understand their own value, and feel the love and support of others. This, in turn, will motivate them further in their educational journey.

ကိုသရုပ်တော်ကူညီဘက်ကူညီသွ

သရုပ်,သရုပ်မှတ်တဖန် အမှုဒါနနှင့် အိန္ဒိယဒီးတော်သိပ်လိလောတီဒေးပူ

တော်လောတော်သိပ်လိနဲ့ မှတ်တော်မအါကပ၊ အတော်ဖဲတော်မ၊ လောအါဒိန်နီဒီး တော်ကဘက် ကတော် ကတီ၊ တော်မလီဆူညါအဂီနီနီလီ၊ သရုပ်,သရုပ်မှတ်တဖန် မှတ်အိန်လော ကိုကရူကရတော်ဖဲတော်မဒီးတဘျီ တဘျီ မှတ်တဖန် မှတ်တော်မအါလော လောနကဘက်မအါနီနီလီ၊ ဘက်သွပ်သွပ် နကဆိကမိန် တော်လောတော်သိပ်လိနဲ့ မှတ်တော်ကဘက်လဲ၊ ဆူ တီဒေးပူ၊ သိပ်လိတော်ဒီးဟွန်တော်ညါနီပဂ် တဖန်လီ၊ မှတ်ဒိန ဆိကမိန်အသီးဒီး တော်သိပ်လိနဲ့ ကမှတ် ဒ်တော်ညီကဒ်လီ၊ တော်ဂုဂီထွဲထွဲအခဲလောလော်တဖန် ကဟွန်နတော်သွပ်ညါနီပဂ်ဘက်ဃး တော်လောနက ဘက်မအါ အိန္ဒိယ ဒီး တော်သိပ်လိလောတီဒေးပူနီနီလီ၊

ကဲထီပုနဲ့ကျမောတော်

တော်ဘျီတဘျီ တော်လောထံဂုဂီကီဂါမေဝဲ ဘက်ဃးတော်ကတော်လီ သရုပ်,သရုပ်မှတ် အသိ တဖန်နီ မေဝဲဒ်အံ၊ တော်ဒီးသမံသမိးနဒီး သံကွာ်ဘက်ဃး နတော်သးစဲ လော တော် ကတီ ခိန် ရိပ်မဲ တော် လီ ကွဲကရူတဖန်နီလီ၊ န မှတ်သးစဲနီနီလောတော်သိပ်လိဒီး နတော်ဖဲဆောတဖန် ကမှတ်ဝဲ “မှတ်” နီနီလီ၊ ကိုတဖန် ထီဘိလိန်ဘက်ဝဲ ပုကကွာ်ထွဲ တော်လီ ခိန်လီ ကွဲ ကရူတဖန် န ကြား ပာ်နသးမှတ်မှတ်လော တော်သံကွာ်တဖန်အဖိခိန် မှတ်လောအဝဲသွပ် တဖန် လိပ်ဘက်နီနီလော တော်သိပ်လိအပူနီနီလီ၊ နကဆိကမိန်လီ၊န သးလော နတော်အိန်ဒီးတော်လဲဒီဖျီဘက် ဘက်ဆန် တော်ဟွန်နမူဒါလော နက ဘက်ကွာ်ထွဲ တော်လီခိန် လီကွဲတဖန် ဒ်သီး ကမ၊ သုထီဘက်ထီ တော် လီကွဲကရူတဖန် အကော်အစီနီလီ၊ တဘျီတဘျီ တလိန်စိုကီးလော န ကဘက် အိန်ဒီးတော်လဲဒီဖျီအါအါကလဲဘက်၊ ကိုတဖန်အဲဒ်ဒီးထံပဲလော နကဘျီရဲ တော်ဂုဂီ ဒ်လဲ ဒီးနတော်သးစောဆါ လောတော်ကတီ ခိန်ရိပ်မဲ တော်လီခိန်လီကွဲနီလီ၊ နမှတ်အိန်ဒီး တော်သွတ်ဘက်လောနကမတော်အံ၊ ဒီး မတော်လော တော်ဒိန်ထီထီထီ အဂီဒီး တဘက်သးပုနီနီကွဲလီ၊ အီ လော နလံပတံ ထီ အပူဘက်၊

ဟွန်နတော်ဆါကတီလောမှတ်သးမကလီအတော်ဖဲတော်မ

ကိုသရုပ်,သရုပ်မှတ်တဖန် တော်မှတ်လီအီလော ကဟွန် အတော်ဆါကတီ ဒီး မ၊ မှတ်သးမကလီ အတော်ဖဲတော်မလောဒီတနီတော်သိပ်လိတော်အပူနီနီ လီ၊ တဘျီတဘျီ မိတ်ပာ်ဃုနီတော်ဆါကတီလောသရုပ်သရုပ်မှတ်တဖန် က သိပ်လိ အဖိအလံ၊ လောမှတ်ပာ်ကတီ၊ ပာ်နတော်သိပ်လိအဆါကတီ လော အတော် ကိုတော်သိပ်လိကတီဘက်၊ တော်အံကလိပ်ဝဲပုတဂါလော အ ကကွာ်ကယာ် တော်မလီဒေး၊ ဘက်သွပ်သွပ် သရုပ်အဂါဖဲအသိပ်လိတော်က တီ အသးကစာ်ဆါလော အတော်သိပ်လိအကျါအကျါ အပီအဝဲကလိပ် ဘက်တော်မော၊ လောအဂုအဂါတဖန်နီလီ၊ တော်ဖဲတော်မဒ်အံ၊ ညီနီက ထီအသး ဖဲကိုစးထီကတီနီလီ၊ နမှတ်ပုလောဟံးမူဒါကွာ်ထွဲ တော် လီခိန်လီ ကွဲဒီးနကဘက်တီခိန်ရိပ်မဲ တော်အံတချူးလော တော်ဃုထာဒီး ဘက်ဒီး တမှတ်စိုကီး တော်မလောနပုထာမအါဘက်၊ မှတ်ဒ်မူဒါလောနက ဘက်မအါနီလီ၊

ရည်ယာ်ဒီလိပ် တဘျီစံး ပုဃုယတော်မော၊ မှတ်သးမကလီတော်မ လော ကီရုန်ကိုပူ ဘက်ဃးတော်လီကွဲ ကနီလီသးနီလီ၊ တော်ကွဲမှတ်စိုကီး ပုကနီတော် စဲနီလော မှတ်တဘျီအံအပူ၊ လောတော်ကဃုစုဟံးကီအဂီနီ လီ၊ အဝဲသွပ်တဖန်ဆိကမိန်ဝဲလော သရုပ်အံမှတ်နီလီဆူ တော်ကနီလီ သးကတီပုအံဒီး ကနီပုအဂါ၂၀အံတဘျီဃီ ဒီးပုကီဖဲဒီးဟံးဖဲဃီဖဲ တဖန် ကကမာကမာအသးနီလီ၊ တော်ပညိန်ကမှတ်စိုကီးလော တော်ဆါ လံဖိတော် ကနီအါအါအဂီဒီးဃုစုဟံးကီလောကီရုန်အဂီနီလီ၊

လောခဲကတော်၊ ဖဲမှတ်ဃုနီမှတ်နီနီ သါလဲထီကနီလီကွဲတော်ဖဲတော်က တီပုလောပုကထီတဖန်အမဲညါနီလီ၊ တော်ကသရုပ်အတော်မအါနီ နတ သွပ်ညါလော တော်ကဆိလီနီနီလီဖဲလဲ ဒီးတော်ကဟွန်နမူဒါဒ်လိပ်အဂု ဘက်၊

ကဲထီပုနံးကတီတော်သုလောကမျာ်မံညါ

သရုပ်အါဂါဖဲဝဲ တော်ကတီလီတော်ဆူ ကိုဖိ ဖဲသွပ်တဖန်အမဲညါနီ လိပ်ဘက် တော်သွတ်ဘက်တမံ၊ ဘက်ဆန် တော်ကတီလီတော်လော ကိုဖဲသး စာ်တဖန်အမဲညါနီ မှတ်တော်လော အလီဆီလီအသးဒိန်မးနီလီ၊ နမှတ် ဆိကမိန်လော နလိပ်ဘက် တော်ကတီလီ၊ အတော်သွတ်ဘက်ဒီး နကဘက်ဃု မလီဆီနသး တချူးနကတီလီတော်ဆူ ကမျာ်တော် အိန်ဖိန် ဒီးပုအါဂါ အမဲညါဒီးဘက်နီလီ၊

ကဲထီပုဒိဂုတော်ဘက်လောပုတဝါပူ

ဒ်နမှတ်သရုပ်တဂါအသး တဘျီလောလံဖဲနဟးထီပဲဟးလီအခါ တော်ကွာ် စူနီခိန်ခါ ဒီး မဲာ်ချါအါဖျာ်လီဝဲဒီးနီနီလီ၊ ပုလောကွာ်စူနီတဖန် ဘက်သွပ်သွပ်ကမှတ် ပုမလီတော် ဖဲလောအပူကွာ်တဖန် လောကဟံးစူကွာ်မံ နအဂီ၊ တဘျီတဘျီ ကမှတ်ကို ဖဲမိတ် တဖန် လီ၊ ဒ်လဲဂုဂါ နက ဘက်ဒီးနသး သုသု ဘက်ဘက်နီလီ၊

တော်ကဲပုကွာ်ဘက်ကူညီသုတဂါနီ အခိပညီမှတ်စိုကီး တော်ကဲထီပုဒိဂု တော်ဘက်လော ပုလောနခိန်နဃါတဖန်အဂီနီလီ၊ တမှတ်မူဒါလောနကဘက် မအါ ဖဲပုညီညီဘက်၊ ပုမလီတော်ဖဲတနီ၊ အမိတ်အပီတဖန် တမှတ်လောက အံးထွဲကွာ်ထွဲ အဖိအလံ၊ တုလီတီလီဘက်၊ လောတော်နီအပီ တော်ကဲ ထီပုဒိဂုတော်ဘက် ဖဲလောတော်မလီတီဒေးပူ ခိန်ဃါ၊ ဖဲလဲတပုဂုဂါနီ အလီအိန်ဝဲ ဒီး ဒိဘက်သလုာ် ပုမလီတော်ဖဲတဖန် အါမးနီလီ၊ ဒ်ပု မှတ် သရုပ်, သရုပ်မှတ် တဂါအသး တော်မအဂါအဂါ လောအလီ၊ ဘက်ပုအိန်ဝဲ အါမး, တဘျီတဘျီ တော်ကဟွန်ပုမူဒါလော အတဘက်လီသးဒီး ပတီ အိန်သးဘက် ဘက်ဆန် တော်အံတမှတ်တော်ဂုဂီလော ပဘျီရဲအီတနီ, တသု ဘက်တဖန်ဘက်၊

Teacher Education

More Than the Classroom: The Teacher's Wider Role

<https://www.nowjakarta.co.id/arus-kualan-indigenous-school-a-journey-to-preserve-culture-empower-the-future/>

Teaching is a multi-faceted occupation which includes so much more than simply creating the next lesson plan. Teachers are part of a larger school team of staff and sometimes the duties extend far beyond your comfort zone. Maybe you thought that you would just be in your classroom shaping the minds and educating the children in your care? If that was our only job, teaching would be a piece of cake! Below are a few possible situations where you might be put on the spot to do things above and beyond just teaching in the classroom.

Be The Coach

Sometimes, when a fresh-out-of-college prospective teacher is interviewing for a position with a school district, they will ask you during the interview if you would be interested in coaching a sport. If you really want that teaching position, then the answer is always yes. Schools are often in need of coaches for their teams. And you should feel good about them asking because that means they are strongly considering you for the teaching spot.

You may be thinking that you have no experience in that certain sport to offer the kids or the school to make that team better. But sometimes it does not matter. The school just wants to make sure you are up for the challenge, and they are interested in whether you are a team player.

Of course, if you have skills in this area and are keen to make a good impression don't forget to mention it on your resume or application.

Volunteer Your Time

Teachers are expected to volunteer their time during the school year. There are several circumstances that usually come up. Parents sometimes ask for tutoring for their child from the classroom teacher. Someone needs to watch detention or study hall now and then. Perhaps another teacher is struggling with technology, so a volunteer is needed to assist them. This type of volunteering happens early and often every week of the school year. And if you are a team player, then you definitely want to volunteer before you eventually get recruited to do it and you don't have a choice.

Once I was asked to volunteer for my school district in a wrestling match! A small professional wrestling organization was putting on a show to raise money for the school district. They thought if a teacher entered their battle royal and fought 20 other wrestlers all at once, the students and their families would go crazy for it. This would result in higher ticket sales and more money for the district.

It ended with me performing in front of over a thousand people on a Saturday night in a wrestling ring. As a teacher, you never know which circumstances you will be placed in and what you will be asked to do!

Be a Public Speaker

Many teachers will tell you that speaking in front of a classroom of kids is one thing, but getting up in front of a roomful of adults is something entirely different. So if your public speaking skills need a bit of [help](#), make sure you seek it out before Welcome to School Night, school assemblies, and other times where you will be placed in front of a lot of people at a moment's notice!

A Role Model for the Community

As a teacher, you may have already noticed that once you are out and about in the community, all eyes are upon you. Maybe it is former students that are watching you and wanting to say hello. Sometimes it is the parents of the kids at school who notice you. Whatever the case, you always have to conduct yourself appropriately.

Being an educator means also being a role model for everyone around you. It is a duty that should not be taken lightly. Some of your students may not have adequate parental figures in their lives, so by just being a good person in and out of the public eye, you are influencing more kids than you will ever know. There are extra things that go along with being a teacher, and we may be placed in uncomfortable situations, but it is not anything that we cannot handle

ကိုတင်အိပ်ဆူအိပ်ချ

ရာသီအကူးအပြောင်းတွင် ကလေးများ ကျန်းမာနေစေရန်

ရာသီအကူးအပြောင်းတွင် လူကြီးများ ဖျားနာတတ်ကြသည်သာ မက နုနယ်သည့်ကလေးများ ပို၍ဖျားနာ နိုင်ခြေများပါသည်။ ရာသီဥတုအကူးအပြောင်းတွင် အပူချိန်၊ လေထုစိုထိုင်းဆ စသည်များ ပြောင်းသွားသည့်အတွက် ရောဂါဖြစ်စေနိုင်သည့် ပိုးမွှားများ ပိုမိုပွားများခြင်း၊ ကူးစက်တတ်ခြင်းတို့ဖြစ်တတ်ပါသည်။ ရာသီအကူးအပြောင်းတွင် ကလေးများ ကျန်းမာစေရန် မိဘများ ဂရုစိုက်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

ရာသီအကူးအပြောင်းတွင်ဖြစ်တတ်သည့်ရောဂါများ

မိုးအကုန် ဆောင်းအကူးတွင်ဖြစ်စေ၊ နွေအကုန် မိုးအကူးတွင် ဖြစ်စေ ဥတုအလိုက် ဖြစ်တတ်သည့် ရောဂါများနောက်မှ ကပ်ပါလာတတ်ပါသည်။ ဤအရာများသည် ခုခံအားနည်းနေသည့် ကလေး များတွင် ဒုက္ခပေးတတ်ပါသည်။ ဖြစ်တတ်သည့်ရောဂါများမှာ..

မိုးအကုန်ဆောင်းအကူးတွင်..

- ရှိတာမိုင်းရပ်စ်ကြောင့် ဖြစ်သည့် ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှော
- အအေးမိခြင်း
- တုပ်ကွေးဖြစ်ခြင်း
- ပန်းနာရင်ကျပ် စသည့်တို့ ဖြစ်တတ်ပါသည်။

ဆောင်းအကုန်နွေအကူးတွင်

- အပူနဲ့ပတ်သက်သည့်ရောဂါများ
- အရေပြားရောဂါများ ဖြစ်တတ်ပါသည်။

နွေအကုန် မိုးအကူးတွင်

- သွေးလွန်တုပ်ကွေး အပါအဝင်ခြင်မှတဆင့် ကူးစက်တတ်သည့်ရောဂါများဖြစ်ခြင်း
- ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှောဖြစ်ခြင်း
- အအေးမိခြင်း
- ရာသီတုပ်ကွေးစသည့်တို့ကိုသတိထားရန်လိုအပ်ပါသည်။

ရာသီအကူးအပြောင်းတွင်ကလေးများကျန်းမာစေရန်

ရာသီဥတု အကူးအပြောင်းတွင် ကလေးများ ကျန်းမာစေရန် အောက်ပါ ဆောင်ရန်၊ ရှောင်ရန် များကို လိုက်နာရန်လိုအပ်ပါသည်။

ဆောင်ရန်အချက်များ

• အာဟာရပြည့်ဝအောင်ကျွေးမွေးပါ။

ကလေးများ အစားချေးများခြင်းသည် သဘာဝဖြစ်ပါသော်လည်း ရောဂါများကို တိုက်ထုတ်နိုင်ရန်အတွက် ကိုယ်ခံအားများကောင်းနေစေရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထမင်းအပြင် အသီးအရွက်၊ အသားငါးများကို မျှတစွာကျွေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ အသီးအနှံများကို နေ့စဉ်ထည့်ကျွေးရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ ဆောင်း တွင်းချိန်တွင် နို့ပူပူ သောက်ပေးခြင်းသည် ကလေးများအအေး မိခြင်းကို အထိုက်အလျောက် ကာကွယ်ပေးနိုင်ပါသည်။

• ရေများများသောက်ပါစေ။

နွေရာသီတွင်သာမက မည်သည့်ရာသီမဆို ရေများများသောက်ရန်၊ တစ်နေ့တာ လိုအပ်သည့် ရေဓါတ်ပမာဏပြည့်ဝနေရန် လိုအပ်ပါသည်။ အအေး၊ အချိုရည် စသည့်တို့ထက် ရေ၊ သစ်သီးဖျော်ရည်၊ စွပ်ပြုတ် စသည်တို့ကို များများတိုက်ပေးပါရန် လိုအပ်ပါသည်။

• တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းရေး သတိပြုပါ။

အထူးသဖြင့် လက်သန့်ရှင်းရေး လိုအပ်ပါသည်။ လက်မှတဆင့် ပိုးမွှားအများစုသည် ကူးစက်ခြင်း ဖြစ်သည့်အတွက် ကလေးများကို လက်ဆေးတတ်ရန် သင်ထားပေးရပါမည်။ ထို့အပြင် မိမိဆီမှတဆင့် တပါးသူများအား မကူးစက်စေရန် နှာချေ၊ ချောင်းဆိုးသည့်အခါတွင် အုပ်ဆိုးရန်လည်း သင်ထားပေးရပါမည်။

• ရေချိုးခြင်းကို သတိထားပါ။

နွေရာသီတွင် တစ်နေ့ နှစ်ကြိမ် ရေချိုးခြင်းသည် ပြဿနာမရှိပါ။ ချွေးများနှင့်အတူ ကပ်ပါလာသည့် ပိုးမွှားများသည် သန့်စင်ပြီးသားဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့် ပို၍ ကောင်းပါသည်။ မိုးရာသီ၊ ဆောင်းရာသီများတွင် ရေချိုးခြင်းကို သတိထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ခန္ဓာကိုယ် အပူချိန်ကျနေသည့် အချိန် ကိုယ်ခံအားလည်း ကျနေနိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ရေကျက်အေးဖြင့် တစ်နေ့တခါချိုးပေးခြင်း၊ ခေါင်းလျှော်မည်ဆိုပါက မြန်မြန်လျှော်ပေး၍ သေချာခြောက်အောင် သုတ်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

ကိုတင်အိပ်ဆူအိပ်ချ

• အပြင်ထွက်ဆော့ပါစေ။

မနက်ခင်း နေသိပ်မပူသေးအချိန်တွင် ကလေးများကို အပြင်ထွက်ဆော့ခွင့်ပြုသင့်ပါသည်။ ကစားခြင်းသည် ကလေးများအတွက် လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်နည်းတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ ကစားခြင်း၊ မနက်ခင်း နေရောင်ခြည်မှတစ်ဆင့် ဗီတာမင်ဒီ ရတာခြင်း။ လေကောင်းလေသန့်ရတာခြင်းတို့သည် ကလေးများကို ကျန်းမာစေပါသည်။

• အိပ်ရေးဝဝ အိပ်ခိုင်းပါ။

ကလေးများသည် တစ်နေ့တွင် အနည်းဆုံး ၈ နာရီအိပ်သင့်ပါသည်။ နေ့ဘက်တွင်လည်း ကြီးထွားမှု ဟော်မုန်းထွက်အောင် တစ်ရေးတစ်မော အိပ်ခိုင်းသင့်ပါသည်။

• ကာကွယ်ဆေးတွေ အပြည့်အဝထိုးပါ။

ကလေးများသည် အရွယ်အလိုက် လိုအပ်သည့် ကာကွယ်ဆေးများကို အကြိမ်ပြည့်အောင် ထိုးထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့အပြင် မိုးတွင်း၊ ဆောင်းတွင်းရောက်ခါနီး အချိန်များတွင် ရာသီတုပ်ကွေး ကာကွယ်ဆေးများ ထိုးထားသင့်ပါသည်။

ရှောင်ရန်အချက်များ

• အသင့်စား အစားအစာများ လျော့ကျွေးပါ။

အသင့်စား အစားအစာများ၊ ကြာရှည်ခံအောင် ပြုပြင်ထားသည့် အစားအစာများသည် အဟာရတန်ဖိုး နည်းပါသည်။ သို့သော် ကလေးများသည် ထိုအရာများကို စားခြင်းအား နှစ်သက်ပါသည်။ ထိုအရာများကို နှစ်သက်ပြီးစားသုံးပါက ထမင်းမစားနိုင်ကာ အဟာရ ချို့တဲ့ပြီး ခုခံအား ကျလာလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

• ခြင်းကိုက်မခံရအောင် ဂရုစိုက်ပါ။

အထူးသဖြင့် မိုးတွင်းရောက်မည်ဆိုပါက သွေးလွန်တုပ်ကွေးအပါအဝင် ခြင်းမှတစ်ဆင့် ကူးစက် တတ်သည့် ရောဂါများ အဖြစ်များလာနိုင်ပါသည်။ ကလေးများကို ခြင်းကိုက်အောင် လိုလိုခြံခြံ ဝတ်ပေးရမည်။ လက်လှမ်းမှီမည်ဆိုလျှင် ဂျပန် ဦးနှောက်ရောင်ကာကွယ်ဆေး ထိုးထားပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

• ငြိမ်မနေပါစေနှင့်။

ကလေးများငြိမ်နေခြင်းသည် မိဘများအတွက် အကြိုက်ဆိုသော်လည်း ကလေးများအတွက် ကောင်းသည့်အရာ မဟုတ်ပါ။ ကလေးသဘာဝ လှုပ်ရှားပြီး ဆော့ကစားနေခြင်းကြောင့် အရပ်ရှည်ပြီး၊ အဝလွန်ခြင်းများ မဖြစ်စေနိုင်ပါ။ ထို့အပြင် လူကြီးများ လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်ခြင်းနှင့် တူသည့်အတွက် ကိုယ်ခံအားလည်း ကောင်းစေပါသည်။

• ဓါတ်မတည့်သည့် အရာများကို ရှောင်ကြဉ်ပါ။

ကလေးနှင့် ဓါတ်မတည့်သည့် ပန်းနာရင်ကြပ်၊ နှင်းခုစသည်များရှိလျှင် ၎င်းတို့နှင့် ဓါတ်မတည့်သည့် အရာများအား သတိထားပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ရာသီအကူးအပြောင်းများတွင် ပန်းပွင့်ခြင်းကြောင့် ဝတ်မှုန်များ လွင့်လာခြင်း၊ စိုထိုင်းခြင်း၊ အပြောင်းအလဲများကြောင့် ဖုန်၊ အမှုန်၊ မှို စသည့်တို့ ရှိတတ်ပါသည်။

• လူအများနှင့် ထိတွေ့ခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ပါ။

အထူးသဖြင့် ရာသီတုပ်ကွေးဖြစ်တတ်သည့် မိုးဦးကျ၊ ဆောင်းဦးကျ အချိန်များတွင် ကလေးများကို လူထူထပ်သည့်နေရာများ တွင် ခေါ်မသွားသင့်ပါ။ အိမ်တွင်းတွင်လည်း နေမကောင်းသည့်သူရှိလျှင် ကလေးများနှင့် ဝေးဝေးနေခိုင်းသင့်ပါသည်။ ရာသီအကူး အပြောင်းဆိုသည်မှာ နှစ်စဉ်ကြုံရမည့်ကိစ္စ ဖြစ်သည်။ ဤဆောင်ရန်၊ ရှောင်ရန် အချက်များအား လိုက်နာခြင်းဖြင့်၊ ကလေးများကို ပြင်းထန်သည့်ရောဂါများ မဖြစ်စေရန် ကာကွယ်နိုင်ပါသည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း ကလေးအား နေမထိ၊ လေမထိ မထားရန်လိုအပ်ပါသည်။ တစ်ခါတရံပြင်ပ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ထိတွေ့ခွင့်ပေးလိုက်ခြင်းသည် ခုခံအားကို လေ့ကျင့်ပြီးသားဖြစ်စေပါသည်။

<https://hellosayarwon.com/parenting/child-health/common-symptoms-and-conditions/how-to-keep-your-kids-fit-during-weather-changes/>

ကိုသရဏ် အကလုာ်

**နီအုကုာ် - ကိုခိဉ်
ဒုသထူဉ်ကီာ်ရဉ်**

ခွါဆာကတီာ်တၢ်အိဉ်သးခဲအံၤ ပဝဲကိုသရဏ်သရဉ်မုဉ်တဖဉ် ဘဉ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲဉ်ဒီး တၢ်ကီတၢ်ခဲတၢ်တၢ်အိဉ်ဝဲ အကလုာ်ကလုာ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်ဘဉ်ဂံာ်ကုာ်, တၢ်ဖုဉ်ထံဉ်ဖုဉ်ထီ အိဉ်ထီဉ်ဝဲ လၢပုၤတဖု, ပုၤတဂၤ အဘၢဉ်စၢၤ ဘဉ်ဃး တၢ်ပာ်ပနီဉ် ကို, ကိုဖိ, ကိုသရဉ်,သရဉ်မုဉ်တဖဉ် ဒီး တၢ်ကုဉ်ဘဉ်ကုဉ်သ့အကံာ်အစီတဖဉ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. တဘျီတခိဉ် ပဝဲ ကိုသရဉ်,သရဉ်မုဉ်တဖဉ် ပလိဉ်ဘဉ်လၢ ကုဉ်သ့ခိဉ်န့ဉ်တဖဉ် ကဟံးလီၤ. ဟ့ဉ် တၢ်သ့ဉ်ညါန့ဉ်ပာ် ဒီး တၢ်ကတိၤန့ဉ်ခဲတၢ် လၢပုၤတဂၤပုၤ ဒ်သိးတၢ်ဖုဉ်ထံဉ်ဖုဉ်ထီ သုတအိဉ်လၢ မိာ်ပာ်ဒီးသရဉ်,သရဉ်မုဉ်တဖဉ် အဘၢဉ်စၢၤ တဂ့ၤအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. အါတက့ၢ်ကိုခိဉ်သ့ဉ်တဖဉ် မ့ၢ်ဝဲပုၤသးစၢ် အဃိ ဒ်သိးတၢ်ပၤဆၢကုာ်အကံာ်စီ ကဂ့ၤထီဉ်အဂီၢ် လိဉ်ဘဉ်ဝဲ တၢ်မၤလိန့ဉ်လီၤ. အါန့ဉ်အန့ဉ် ဒ်သိး ပတၢ်သိဉ်လိ ကလဲၤအသးဘဉ်ဂ့ၢ်ဘဉ်ဝဲအဂီၢ် ပလိဉ်ဘဉ်လိဉ်မိာ်ပုၤလၢပုၤပုၤ လၢကိုသရဉ်ဒီးကိုဖိကဖိဉ်ဝဲတဖဉ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. ဒ်သိး ကိုသရဉ် သရဉ်မုဉ် တဖဉ် ကသးစၢ်ဆၢလၢတၢ်သိဉ်လိအပူၤ ဒီး သိဉ်လိတၢ်ယံာ်ထၢအဂီၢ် ပလိဉ်ဘဉ်အါထီဉ် ကျိဉ်စု တၢ်ဟ့ဉ်မၤစၢၤ န့ဉ်လီၤ. ဘဉ်မနုၤလၢ ယပာ်ဖျါထီဉ်တၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤလဲဉ်န့ဉ် ယထံဉ်ဘဉ်လၢ တၢ်ဃုကိုသရဉ်, သရဉ်မုဉ်တဖဉ် မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီဖးဒိဉ် ဖဲကိုစးထီဉ်ကတီာ်န့ဉ်လီၤ.

**စီၤစီပဉ် - ကိုသရဉ်
ဒုသထူဉ်ကီာ်ရဉ်**

ဒ်ခိဉ်န့ဉ်သ့ဉ်တဖဉ် အတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲအိဉ်အသိး ပဝဲကိုသရဉ် သရဉ်မုဉ်သ့ဉ်တဖဉ် ပဒီးန့ဉ်ဘဉ် တၢ်ဟံးန့ဉ်ထၢဖိဉ် ဖိသ့ဉ်အဂီၢ်အကျိၤလၢအဘၢဉ်ဘျီးဘဉ်ဒါ တၢ်သိဉ်လိ ဖဲလၢယုၤ ၁၂ သီ ၂၀၂၄ န့ဉ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်ဟံးန့ဉ်ထၢဖိဉ် ဖိသ့ဉ်အဂီၢ်အကျိၤလၢအဘၢဉ်ဘျီးဘဉ်ဒါ တၢ်သိဉ်လိတခါ အံၤအတၢ်ကဲဘျူးအိဉ်အါမးန့ဉ်လီၤ. တၢ်သိဉ်လိတခါအံၤ ဒုးသ့ဉ်ညါပုၤ တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢ ကိုသရဉ်သရဉ်မုဉ်တဖဉ် ဘဉ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲဉ်ဝဲလၢ ကိုပူၤအိဉ်အါမးန့ဉ်လီၤ. ပထံဉ်ဘဉ်လၢ ပဝဲကညီကိုသရဉ်သရဉ်မုဉ်တဖဉ် ပမ့ၢ်ဘဉ် ကွၢ်ဆၢဉ်မဲဉ်ဒီး တၢ်ကီတၢ်ခဲသန့ဉ်က့, ပတတၢ်စၢ်လီၤဂံာ်ဘါ, သးသဟီဉ် လၢပတၢ်ဖိးတၢ်မၤအပူၤဘၢဉ်အဃိ လၢ ကိုဖိ အဂီၢ်ကဲထီဉ် စ့ၢ်ကီးတၢ်ဂံာ်တၢ်ဘါဖးဒိဉ်တခါန့ဉ်လီၤ. ဒ်သိး ဖိသ့ဉ်သ့ဉ်တဖဉ် ကဒီးန့ဉ်တၢ်ကုဉ်ဘဉ်ကုဉ်သ့လၢ အအိဉ်ဒီးကံာ်စီအဂီၢ် ဒ်သရဉ်အသိး ပဘဉ်ကတၢ် ကတီၤဆိပသး လၢတၢ်အါမး ဒ်သိးပတၢ်သိဉ်လိအဂီၢ် ကတုၤထီဉ် ထီဉ်ဘးအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. အါန့ဉ်အန့ဉ်, ကိုဖိကီးဂၤဒဲး ကဒီးန့ဉ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယံာ်ထံးအဂီၢ် ကိုသရဉ်,သရဉ်မုဉ်တဖဉ်ကဘဉ် သ့ပဲဉ်ထံနီၤဖး ကိုဖိ အတၢ်မ့ၢ်တၢ် ဒီး အတၢ်တီခိဉ်ရိဉ်မဲကဘဉ် ဖိးမံဒီး ပုၤကီးဂၤဒဲးန့ဉ်လီၤ. ထံကီာ်တၢ်အိဉ်အသးအကလုာ်ကလုာ်အဃိ တၢ်ဟံးန့ဉ်ထၢဖိဉ် ဖိသ့ဉ်အဂီၢ်အကျိၤလၢအဘၢဉ်ဘျီးဘဉ်ဒါ တၢ်သိဉ်လိလၢ ခိဉ်န့ဉ်,သရဉ်သမါ ဟံးဟ့ဉ်ပုၤအံၤ ကဲဘျူးဝဲလၢယဂီၢ် ဒီးသရဉ်သရဉ်မုဉ်တဖဉ်အဂၤတဖဉ်အဂီၢ် ဒ်သိးပုၤကီးဂၤဒဲးကပာ်ဃုဉ်ပာ်ဂီၢ်လၢတၢ်ကုဉ်ဘဉ်ကုဉ်သ့အပူၤန့ဉ်လီၤ.

**နိဉ်မုရဉ် - ကိုသရဉ်မုဉ်
ဒုသထူဉ်ကီာ်ရဉ်**

စံးဘျူးဘဉ် ခိဉ်န့ဉ်, သရဉ်သမါ ဒီး ပုၤလၢအကတဲာ်ကတီၤ ရဲဉ်ကျဲတၢ်ဒီး ဟ့ဉ်ခိဉ်ဟ့ဉ်နီၤလီၤပုၤ (တၢ်ကုဉ်ဘဉ်ကုဉ်သ့လၢပုၤခဲလၢပာ်ဃုဉ်ပာ်ဂီၢ်တဘျီအံၤန့ဉ်လီၤ. တၢ်မၤလိတဘျီအံၤ ဒုးန့ဉ်ပာ်အါထီဉ် ပဝဲသရဉ်,သရဉ်မုဉ်တဖဉ် လၢပကဘဉ်သိဉ်လိန့ဉ်လိ ဖိသ့ဉ်လၢကျဲ အကလုာ်ကလုာ် အဃိ ကဲဘျူးဝဲလၢ ပတၢ်သိဉ်လိအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. လၢတၢ်သိဉ်လိဒ်အံၤအဃိ ကို တဖျါဉ် ဘဉ်တဖျါဉ် သ့ဉ်ထီဉ်ဘဉ် တၢ်ရဲလိာ်ဘဉ်ထွဲလၢအဂ့ၤ, ဟ့ဉ်ခိဉ်ဟ့ဉ်နီၤတၢ်ထံဉ်, တကးဒီးဘဉ် တဂၤဒီးတဂၤအဘၢဉ်စၢၤ ပဒီးန့ဉ်ဘဉ် တၢ်ဟ့ဉ်ကုဉ်ဟ့ဉ်ဖး ဘဉ်ဃးဖိသ့ဉ်ဒီးကိုသရဉ်,သရဉ်မုဉ် အတၢ်ဘဉ်ထွဲလၢကဘဉ်မၤဝဲတဖဉ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်အဝဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်ကဲဘျူးဖးဒိဉ်လၢ ပဝဲကိုသရဉ်သရဉ်မုဉ်တဖဉ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. ပဆၢမ့ၢ်လၢလၢ ပကဒီးန့ဉ်ဘဉ် အါထီဉ်တၢ်သ့ဉ်ညါန့ဉ်ပာ် ဘဉ်ဃး ဖိသ့ဉ်လၢ အအိဉ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢ တၢ်စံးတၢ်ကတီၤ (ကတီၤတၢ်ထုး), ဖိသ့ဉ်လၢ အအိဉ်ဒီး တၢ်နီၤဟူတၢ်ဂ့ၢ်ကီ ဒီး ကျိၤကျဲလၢတၢ်ကဘဉ်သိဉ်လိ ပဆၢရဲဉ်ကျဲအံၤသ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ.

**နီၤစုးစုးအု - ကိုသရဉ်မုဉ်
ဘျူးဒါကီာ်ရဉ်**

ယမံၤမ့ၢ်ဝဲ နီၤစုးစုးအု, ယသိဉ်လိတၢ်လၢ သုလုၤပျီကို ဒီး သိဉ်လိတၢ်န့ဉ်သးန့ဉ်လိန့ဉ်လီၤ. ခွါခဲအံၤ ပထံဉ်ဘဉ်လၢ တၢ်အိဉ်သး တဂၢ်တကျဲၤအဃိ ဒုသဝီအါဖျါဉ်ဒီး ဖိသ့ဉ်တဖဉ် တမၤလိဘဉ်တၢ် လီၤတၢ်လီၤဆဲးဘဉ်. ဒ်လဲဉ်ဂ့ၤဂ့ၤ ပထံဉ်ဘဉ်လၢ ပခိဉ်ပန့ဉ်သ့ဉ်တဖဉ် ဒုးအိဉ်ထီဉ် ဒီး သုးကျဲၤကတီၤန့ဉ်ပုၤကို လၢဒုသဝီပူၤအဃိ မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ဒိဉ်မးန့ဉ်လီၤ. ပစံးဘျူးဘဉ် ပခိဉ်ပန့ဉ်လုာ်ဒိဉ်ပူၤဒိဉ်တဖဉ်လၢ အဝဲသ့ဉ်အိဉ်ဒီး အတၢ်ထီဉ်, အတၢ်တီဉ်လၢ ပပုၤကလုာ် ကညီဖိတဖဉ် ကဒီးန့ဉ်ဘဉ် တၢ်ကုဉ်ဘဉ်ကုဉ်သ့ ဒီး ဒ်သိး ပတၢ်ကုဉ်ဘဉ်ကုဉ်သ့ သုတအိဉ်တၢ် လၢပုၤလီၤခဲတဂ့ၤအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. ဒ်ကိုသရဉ်တဂၤအသိး ပမၤလိဘဉ် နံၤဖျဉ် တၢ်မၤလိကတီၤန့ဉ် ကဲဘျူးဝဲလၢ ယဂီၢ်အါမးန့ဉ်လီၤ. ဒီဖျါလၢ တၢ်မၤလိသ့ဉ်တဖဉ်အံၤအဃိ ပသ့ဉ်ညါအါထီဉ်ဘဉ်လၢ တၢ်သိဉ်လိကျိၤကျဲတဖဉ် ဒီး ကုၤသ့ဘဉ်အီၤလၢ တၢ်သိဉ်လိအပူၤအဃိ ပတၢ်သိဉ်လိလဲၤအသးဘဉ်ဂ့ၢ်ဘဉ်ဝဲန့ဉ်လီၤ. ပစံးဘျူးဘဉ်စ့ၢ်ကီး ပခိဉ်ပန့ဉ်လၢ သုးကျဲၤရဲဉ်ကျဲၤန့ဉ် နံၤဖျဉ်တၢ်မၤလိ လၢပဝဲကညီ ကိုသရဉ်,သရဉ်မုဉ်တဖဉ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

Teacher Talk

Naw Aye Kyi
Doo Tha Htoo District

The current situation poses significant challenges for teachers, who face a variety of difficulties. Conflicts and inequalities occasionally arise between groups or individuals due to the limitations in schools, resources, students, teachers, and the overall education system. There are times when we require the support of our leaders to help resolve these issues by facilitating communication with the community, thereby preventing conflicts between teachers and parents.

Many school principals are quite young and could improve their leadership skills and help their schools grow by getting more management training. So they need more management training for that. Moreover, to ensure a smooth and effective learning process, it is essential to provide sufficient textbooks for both teachers and students. In order to maintain teachers' motivation and encourage their long-term commitment, increased financial support is also necessary. I am highlighting these concerns because I believe one of the most significant challenges, we face is the difficulty in recruiting enough teachers at the start of each school year.

Saw Soe Hpaing
Doo Tha Htu District

As a leader managing this process, our teaching team received Child Functioning Data Collection training on 12th July 2023. This training has provided us with numerous benefits. It has helped us understand the many difficulties and challenges that teachers face in the school environment.

As teachers, we strive to do our best and remain committed to our work, despite the obstacles we encounter. This perseverance becomes a strength for the students. To ensure children grow up receiving a quality education, we, as teachers, must prepare ourselves in various ways to teach effectively. Furthermore, teachers need to develop the skills to recognize students' abilities and lead in a manner that ensures equal opportunities for all students.

Given the unstable situation in the country, the Child Functioning training has been particularly valuable for me, as well as for all teachers, in fostering an inclusive educational environment.

Naw Moo Ra
Doo Tha Htu District

I would like to extend my sincere thanks to all the leaders, teachers, and facilitators for providing us with this valuable training on "Inclusive Education." This training has equipped our teachers with diverse methods for effectively teaching children, which is highly beneficial for our work. It has also fostered stronger relationships between schools, encouraging knowledge sharing. Additionally, we have gained valuable insights on improving the relationship between teachers and students. This is extremely useful for our teachers, and we look forward to learning more about how to support children with difficulties in speaking and listening.

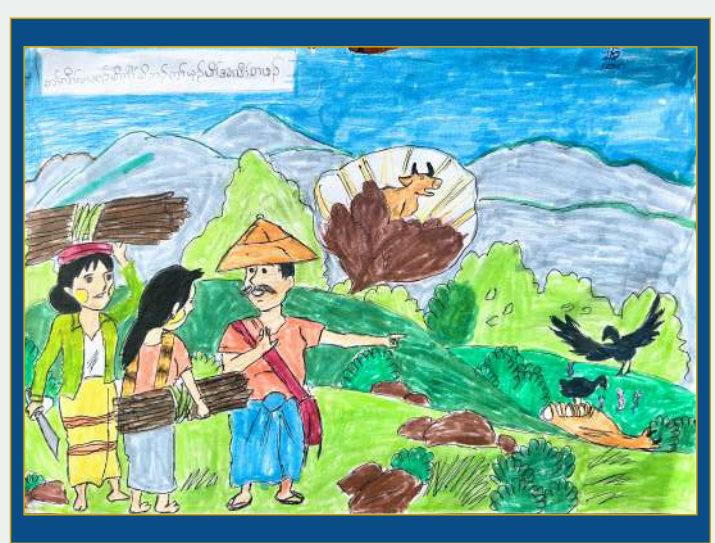
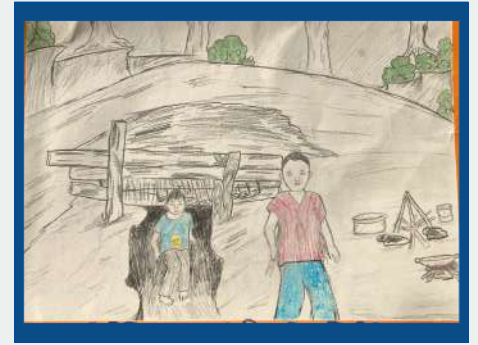

Naw Su Su Aye
Mergui-Tavoy District

My name is Naw Su Su Aye, and I have been teaching at Thu Lei Plaw School for the past three years. Currently, many villages and children are facing challenges in accessing quality education due to the unstable situation in our country. Despite these difficulties, it is heartening to see our leaders working hard to build and prepare schools for our community. We deeply appreciate their dedication and vision to ensure that Karen children receive an education and are not left behind compared to others. As a teacher, I had the opportunity to attend a short training, which I found incredibly beneficial. This training helped us gain a deeper understanding of teaching methods, which we have since applied to improve our classroom instruction. I am grateful to our leaders for organizing such a valuable training program for Karen teachers, as it has significantly enhanced our teaching practices.

Kids' Art Gallery

ARTS PAINTING COMPETITION MINE RISK EDUCATION

ထိအသနာဉ်

၁. ပယူးယိဉ်နာမေထူရု

ဆာကတီၢ်မ့ၢ်တူၢ်ယီၤဖဲ
လါနူးမူခိဉ်ထံဖဲဟဲ
လါအိကူးတဆံခံသီ
ကညီဖဲသးအူးအသီ

ကညီကလုာ်ကပူၤဖျဲး
တၢ်ဆိဉ်တၢ်လူၤကထူၢ်ဖျဲး
သုဂဲၤလိာ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်သး
ယူးယိဉ်ပာ်ကဲနာလၢာ်သး

လါနူးအမူခိဉ်ထံဖဲ
ဟဲစိာ်န့ၢ်သယုာ်သညီ
တၢ်သးအူးအမဲာ်ထံဖဲ
တူၢ်ဘၣ်ဝဲမ့ၢ်ကညီဖဲ

သးဆူၣ်သးဒုနမၤတၢ်
ကညီဖဲဂီၢ်နဟ့ၣ်တၢ်
နညီကွံာ်လီၤနဲနဲသး
ပစံးဘျူးနာလၢပသး

သ့ၣ်နီၣ်ဆိကမိဉ်ထီၣ်မ့ၢ်
ပိဉ်လဲၣ်ကၢၢ်နံၤ ကွဲၣ်ခမံၤ
ကွၢ်စိာ်ဆူမိးတမး
ပိဉ်လဲၣ်ကွဲၣ်ကျိၤမုၢ်န့ၢ်ဝး

ပယူးယိဉ်နာမေထူရု
နသ့ၣ်ကတိၢ်တၢ်ဒီးပုၤ
မၤထူရုနသးသဟီၣ်
ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ပသးသဟီၣ်

ဆာကိးပသုထီၣ်ပသး
မၤထူရုလၢဟ့ၣ်လီၤသး
မ့ၢ်ကိာ်ခိဉ်စီၤဘးအူကွဲၣ်
သ့ၣ်ခိဉ်တအိဉ်အိဉ်ပုၤထံ

သ့ၣ်ထံဂီၢ် လၢနလုာ်ထီၣ်
မုၢ်လၢယဲလၢကကဲထီၣ်
တနံၤကညီဖဲအဂီၢ်
ကမ့ၢ်ဝဲဖဲကျဲၤဒါလီၤ

အိ..လီၤသးဘၣ်ဒိဉ်မး
ဖုကိာ်ခိဉ်တူၢ်ဝဲနးမး
မၤထူရုၤတၢ်ဖုကိာ်ခိဉ်
ဟ့ၣ်ယူးယိဉ်ဆူးလီၤယခိဉ်

ဒုၣ်ဒါယုာ်လီၤမၤဟးဂီၢ်
ဘၣ်ဆၣ်မံၤပုၤဒိဉ်ပဂီၢ်
အိဉ်စဲပနီၣ်လၢပသး
တသးပုၤနီၣ်ယူးယိဉ်အါ

ဖုကိာ်ခိဉ်စီၤဘးအူကွဲၣ်
ဟ့ၣ်ခိဉ်န့ၢ်သိဉ်ဒုဘၣ်သံ
ဘၣ်သံတၢ်လၢတၢ်မၤအါ
ဒီဖျိဒုၣ်ဒါတၢ်ကူၣ်အါ

နီၣ်တယၢ်သယုာ်ဖးဖိ
ယစုလီၤအိဉ်ပုၤထံဖဲ
ဖိဒုၣ်ညါကဒိဉ်ပသး
မ့ၢ်မၤထူရုဂီၢ်ကိးဂၤ

ပမၤထူရုမၤထူရု
နသံဘၣ်ဆၣ်ကတိၢ်တၢ်
သးသမူလၢနလုာ်ထီၣ်
နီတဘျုးတသးပုၤနီၣ်

လၢတၢ်သ့ၣ်နီၣ်အဖိကွီၤ
ဂီၢ်ဂီၢ်ဖိဖိလၢနဂီၢ်
တၢ်သ့ၣ်နီၣ်လၢၢ်ထူၣ်ဖိလၢာ်
ယူးယိဉ်မၤလၢကပီၤန့ၢ်

တၢ်ကိာ်တၢ်တူၢ်တတဲဝဲ
တၢ်အိဉ်တၢ်အိဉ်စံးဝဲ
မၤတၢ်ဒုနကလုာ်ဂီၢ်
မၤထူရုနပယူးယိဉ်

နဘျူးဖိဉ်ဂံၢ်ထီၣ်တလၢာ်
တၢ်ကတိၢ်ပစံးတလၢာ်
သးသမူလၢသုဟ့ၣ်တၢ်
ပမၤထူရုခဲလၢာ်သ့ၣ်

သ့ၣ်ထံလၢနဟ့ၣ်လီၤနဲ
နီၣ်ခိဉ်လၢနဟ့ၣ်လီၤနဲ
ကညီနီၣ်တယၢ်ဖိလၢာ်
ယူးယိဉ်နပမၤထူရု

ကလုာ်ဂီၢ်နဟ့ၣ်လီၤသး
ထံကိာ်ဂီၢ်နဟ့ၣ်လီၤသး
တၢ်သ့ၣ်နီၣ်လၢၢ်ထူၣ်ဖိလၢာ်
ပယူးယိဉ်နပမၤထူရု

ပုၤထံပုၤကိာ်ပုၤဘၣ်ပုၤ
လၢသ့ၣ်လၢစီၤနဘၣ်ပုၤ
ကညီထံကိာ်ကလုာ်ဂီၢ်
လၢသ့ၣ်လၢစီၤနလုာ်ထီၣ်

လၢ
စီၤထူမူ (ဒိဉ်ဒိဉ်)
လၢၢ်ထီၣ်တီၤထီၣ်ကွဲၣ်သရဲၣ်
တီအူကိာ်ရ့ၣ်

၂. လါနူးကိာ်စုကညီလါ

ဖဲဖုလၢပျါတဒုၣ်ပီ
အိဉ်သကိးဖဲးအိဉ်မၤအိဉ်
ပာ်ဖျါလုာ်လၢထူသနူ
ပာ်ဃုာ်တၢ်ကိာ်စုလါနူး

တနီၣ်တဘျီပာ်ဖိဉ်သး
ကိးဖိဉ်က့ၤလံၤမုာ်လံၤခွါ
လါနူးကိာ်စုမ့ၢ်တူၢ်ယီၤ
ဘၣ်ဖဲဘုအနီၢ်အိဉ်ထီၣ်

တၢ်စူၤဒိဉ်လၢလါနူးပုၤ
ကညီဖဲကိာ်စုအိဉ်မူး
သံဇၢ်ဒိဉ်ပုၤသိဉ်အခါ
ဖိလါနူးဖးလၢပုၤကျါ

ကိာ်စုတၢ်ဒိဉ်ကွဲၣ်ကလၢ
ကဘၣ်ကိာ်စုလုာ်ဘဲဝါ
မိာ်ပာ်ဖဲဖုပာ်ပနီၣ်
ဘုလုာ်စုလီၤကိာ်ဖျါထီၣ်

စီၤဒီဖါန့ၢ်ဆူပျီဆူဝါ
ဃုာ်က့ၤကိးက့ၤဝဲကလၢ
တၢ်အါသီသိးအိဉ်တဂ့ၤ
ဃုာ်က့ၤကိးက့ၤနဟဲက့ၤ

နီၣ်ဒိဉ်ကွဲၣ်ကွဲၣ်ကလၢ
ဖဲဖုစံးမၤလုာ်အုာ်ထါ
သဘၣ်လီၤခိဉ်ပာ်ဖျါထီၣ်
ကညီဖဲဆဲးလၢပနီၣ်

ထံထၣ်ထံခဲဟဲက့ၤအိဉ်
အိဉ်လၢပုၤသိးလၢဝါသိး
နီၢ်ပျီနီၢ်လီၤအိဉ်တဂ့ၤ
ပြုကလၢဟဲက့ၤဟဲက့ၤ

မၤခုာ်မၤကဘးက့ၤတၢ်
ဟီၣ်ခိဉ်တြးန့ၢ်ခိဉ်န့ၢ်တၢ်
မ့ၢ်တီၤသးမံသးကတိၢ်
ပာ်လီၤအီၤလၢယီၤခိဉ်ထံး

ကိာ်စုဆိကတၢ်တဂၤ
တဲာ်အိဉ်မ့ၢ်ဝါလုာ်ဝါ
ပြုကလၢဟဲက့ၤစီၤခိဉ်
ဟဲက့ၤအိဉ်က့ၤလၢခိဉ်ဒီ

မိာ်ပာ်စံးဖိမုာ်ဖိခွါ
ကိာ်စုဝဲအိဉ်ဘုးကလၢ
ဆူကွဲၣ်တၢ်ဘၣ်သိးကိးဂၤ
လါနူးကိာ်စုကညီလါ

လၢ ဖြီဖျုာ်

ထိအသနာန်

၃. ပြုကလားကွဲကွဲကွဲ

တရုန်ခိန် ဆွဲဂီဆွဲဘီ
ဒီးဖဲခိန် ဆွဲဂီဆွဲဘီ
ထီၣ်ဒီးစီလါဂီလါဂီ
ထီၣ်ဒီးဖဲလါဂီလါဂီ

ထီၣ်မ့ၣ်တုၤလါခူးတဘျီ
နီၣ်ထီၣ်က့ၤပဟံၣ်ပယီ
ကလါအိၣ်သ့ၣ်ခိန်လိထံး
ကလါအိၣ်သ့ၣ်ခိန်ခိန်

ကလါအိၣ်ထံခဲကွဲၣ်စိး
ဟဲက့ၤသကိးဃု ဃုဖိး
သုတမုၢ်ပုၤဟံၣ်တဂ့ၤ
သုတမုၢ်ပုၤဟံၣ်တဂ့ၤ

ထံၣ်သ့ၣ်ပီၤလူၤလါၤတဂ့ၤ
ထံၣ်ဝဲၣ်ပီၤလူၤလါၤတဂ့ၤ
သုတမုၢ်ပုၤဟံၣ်တဂ့ၤ
သုတထီၣ်ပုၤဟံၣ်တဂ့ၤ

မ့ၢ်ထီၣ်န့ၣ်က့ၤသ့ၣ်နီၣ်က့ၤ
မ့ၢ်လါန့ၣ်က့ၤသ့ၣ်နီၣ်က့ၤ
သုတအိၣ်ပုၤမ့ၢ်တဂ့ၤ
ပကလါဟံၣ်က့ၤတန့ၢ်

ဆွဲကိၣ်ဆွဲဘဲဆွဲကညီ
ခဲလါၣ်ကိးဂါမ့ၢ်ကညီ
လါခူးအလါမ့ၢ်တုၤဟီၤ
နီၣ်ဘၣ်က့ၤလါၤစါၤဖဲလိၣ်

လါပုၤဖဲမ့ၢ်နီၣ်ပုၤ
နီၣ်ဖးဒီးပုၤနီၣ်ကဘၣ်
ကိၣ်စုတါၤခိၣ်မါနီၣ်ပုၤ
သုတကျိၣ်ကျိၣ်ဒီးပုၤနီၣ်
တနံၣ်တဘျီဝဲကလါ
ကဟးယံၤဘၣ်ဖးဒီးပုၤ
ဒ်သိးသုတဟးယံၤဂီၢ်
တနံၣ်တဘျီသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်

တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဟံၣ်တၢ်ဝဲနါ
သုတအိၣ်ဒါဃုၣ်ဒီးပုၤ
ခိၣ်ဆါညၣ်ဂီၢ်တၢ်ဆူးဆါ
ဒိတနံၣ်ကပူၤဖျိးဘၣ်
ဝဲတဘၣ်ကလါတဂ့ၤ
လုၤတက့ၤဘၣ်ပုၤတန့ၢ်
ဒုၣ်ကမၢ်ဒီးတၢ်သးကါ
သုတအိၣ်ဝဲလါပကျါ

ဝဲလါဘၣ်ကလါလါဂ့ၤ
ကဘၣ်ပုၤကိးမံၤကိးစု
ထါမံၤထါမံၤလါၤတဂ့ၤ
ပြုကလါဟဲကွဲကွဲကွဲ

လူၤသီခိၣ်ဖိဖိ
မ့ၢ်တြီၢ်

၄. တၢ်မ့ၢ်လၢ်ကွဲစိ

ယတၢ်တိၣ်ပၣ်ခါဆူညါ
မ့ၢ်ဝဲက့ၣ်သ့ဒီးပီညါ
ဒ်တၢ်လါခိဖျိကအိၣ်
ကမၢ်န့ၢ်လါဖဲသ့အိၣ်

မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၣ်သ့ကိၣ်စိ
ဒ်ကိၣ်ဖိပတီၢ်ကထီ
ဟ့ၣ်လါသးဒီးမၤသပုၤ
ဒုးဒိၣ်ထီၣ်သ့ၣ်ဘီၣ်သးစၢ်

န့ၣ်တၢ်လါဖဲသ့အိၣ်
သ့ၣ်ထီၣ်န့ၢ်အတၢ်ပညိၣ်
သ့ၣ်တထူၣ်လါပသ့ၣ်လါ
သးလိကပုၤဒီးကိၣ်စိ

ယလိၣ်ဘၣ်ယထံယကီၢ်
မ့ၢ်ဒါအိၣ်ဒီးပုၤနီၣ်ကိၢ်
စါၤသ့ၣ်သီလါအိၣ်ဒီးပုၤ
ပဘၣ်ဟ့ၣ်အီတၢ်ခွဲးယၣ်

သ့ၣ်ထံဂီၤလါအိၣ်ဒီးယၤ
မ့ၢ်တနံၣ်ကဟ့ၣ်လါသး
ခါဆူညါစါၤသ့ၣ်သီယၤ
ကလုၣ်ဂီၢ်ကဟ့ၣ်လါသး

လါ
စီၤထူအဲၣ်လု
ကိၣ်သရဲၣ်
သထူၣ်ကိၢ်ဆၣ်

၅. ယကဟ့ၣ်တၢ်က့ၣ်တၢ်က့ၣ်သ့

က့ၣ်သ့ပီညါကထီၣ်ဖိ
ကိၣ်သရဲၣ်ဘၣ်စိၣ်ကဖိ
ဂ့ၣ်ကျိးစါးထဲးဂံၢ်ထဲးဘါ
က့ၣ်သ့ကိၣ်စိကအိၣ်ဖျါ

ဖိလါကဒီးန့ၢ်က့ၣ်သ့
ဟ့ၣ်လါသးလါၣ်လါၣ်ဆူဆူ
ကဒိၣ်ထီၣ်ပုၤဒီးသးဆး
ဟ့ၣ်လါသးဂါလိၣ်သပုၤ

က့ၣ်သ့အချဲနသ့ၣ်လါ
တချူးသၣ်နဘၣ်ကတီၢ်
ကတီၢ်ယံၣ်နတူၢ်ဆါသး
အသၣ်ဆါကဲနဂံၢ်ဘါ

လါသးစုၤဟ့ၣ်လါနသး
ကိၣ်ဖိကိၣ်စိကထီၣ်ဘး
န့ၢ်ဟ့ၣ်လါသးနကျိးစါး
ပီညါက့ၣ်သ့ဂံၢ်ကကျါ

ဂံၢ်ခိၣ်ထံးက့ၣ်သ့ပီညါ
ဟ့ၣ်လါသးလါၣ်ဂံၢ်လါၣ်ဘါ
လုၤလါဂ့ၤဒိဂ့ၤတဲၣ်ဘၣ်
သိၣ်လိတဲယုၤဆူသးစါ

လါ
စီၤအဲၣ်သယုၢ်ထူ
ကိၣ်သရဲၣ်
သထူၣ်ကိၢ်ဆၣ်

FORWARDING MESSAGE TO READER

The Karen Teacher Working Group wants to share certain skills, ideas, and information through this newsletter that we hope will be useful for the development of our Karen education system. We need your feedback, opinions, and news to help us achieve this goal.

Please send us letters, stories, lesson plans, games, poems, experiences, or anything else you believe would be useful to share in this newsletter. When you write to us, please include your name, date, and the place where you live. We look forward to hearing from you!

တၢ်ပရၢဆူပှၢဖးလိာ်ဖိတဖၣ်

ကညီကိသရၣ်မၤသကိးတၢ်ကရူၢ်အံၣ်ဒီးဟ့ၣ်ခိဟ့ၣ်နီၤ ဘၣ်ဃးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်, တၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်ထီၣ်, တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် ခိဖျါလိာ်တၢ်ကစီၣ်အံၣ်န့ၣ်လီၤ. ပမုၢ်လၢလၢကမ့ၢ်တၢ်ကဲဘျး လၢပကညီကူၣ်သ့ဝဲကျိၤအဂီၢ်လီၤ. ပလိၣ်ဘၣ်သ့တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး, တၢ်ထီၣ် ဒီး သ့တၢ်ကစီၣ်ဒ်သိးကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢပကတုၤဆူပတၢ်ပညိၣ်ဖိတၢ်အဂီၢ်လီၤ.

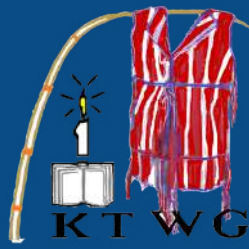
ဝံသးစူၤဆၢန့ၢ်ပှၢတၢ်ကွဲး, တၢ်တဲပူ, တၢ်ကတိာ်ကတီၤတၢ်သိၣ်လိ, တၢ်လိာ်ကွဲ, လုာ်ဖိထီဖိ, တၢ်လဲၤခိဖျါတဖၣ် ဒီးတၢ်အဂုၤအဂၤ လၢနဆိမိၣ်ကကဲဘျးလၢ လိာ်တၢ်ကစီၣ်တဘျီအံၣ်အဂီၢ်တက့ၢ်. ဖဲနဆၢန့ၢ်တၢ်ကွဲးတဖၣ်အခါ ဝံသးစူၤဆၢန့ၢ်ဒီးနမံၤ, မုၢ်နီၤဒီးနလီၤအိၣ်လိာ်ဆိးတက့ၢ်. ပမုၢ်လၢဒီးဆၢ န့ၢ်ဟူတၢ်ကစီၣ်လၢနအိၣ်လီၤ.

တၢ်ကွဲးအတၢ်န့ၣ်ကျဲးဒီးအနီၣ်ထီၣ်

ပအံၣ်ဒီးလၢနကဆၢန့ၢ်ပှၢတၢ်ကွဲးဆူ ပဃူပပိုၤလိာ်တၢ်ကစီၣ်အအိၣ် ဒ်သိးကမၤစၢၤဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ, ဒုးလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်သကိးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢ ထံလိာ်ကီၢ်ပူၤဒီး ဒဲကဝိပူၤခဲလၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွဲးလၢနကွဲးအံၣ်သ့တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ-

- ၁. ကညီကိဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့
- ၂. ထံဂုၤကီၢ်ဂၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ကစီၣ်
- ၃. တၢ်ကစီၣ်လိာ်ဆိသန့ၣ်
- ၄. ကိသရၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့သန့ၣ်
- ၅. လုာ်ဖိထီဖိဒီးတၢ်န့ၢ်တၢ်အ့ၣ်သန့ၣ်
- ၆. ကိသရၣ်တၢ်ကွဲးသန့ၣ်
- ၇. ကညီထူၣ်စဲၤဒွဲးသန့ၣ်
- ၈. တၢ်သမံထံသန့ၣ်

ကညီကိသရၣ်လိာ်တၢ်ကစီၣ်အံၣ်ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်အီၤတနီၣ်ခံၣ်ဘျီ ဖဲ လါအိးကထိဘၣ် ဒီး လါအုၤဖြ့ၣ် ကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်န့ၣ်အယံ ဝံသးစူၤဆၢန့ၢ်ပှၢ နတၢ်ကွဲးတၢ်ကစီၣ်သ့တဖၣ် တၢ်တပတီၢ်န့ၣ်ဖဲ လါအိကွဲးဒီး လါစဲးပတုၤဘၣ်, ခံပတီၢ်တပတီၢ်ဖဲ လါဖျါတြုၤအါရံၤ ဒီး လါမးရှး အပူၤန့ၣ်သ့ဝဲလီၤ.

ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂိုလ်ကဏ္ဍကိုင်သရုပ်လိာ်တၢ်ကစီၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ရၤလီၤအိၤလၢ
ကဏ္ဍကိုင်သရုပ်မၤသကိးတၢ်ကရူၢ်န့ၣ်လီၤ

PHRU PWGO KAREN TEACHER NEWSLETTER IS PRODUCED BY
KAREN TEACHER WORKING GROUP

P.O. Box 39,
Mae Sariang,
Mae Hong Song

Email : ktwghq@gmail.com

Website : www.ktwg.org

Facebook : facebook.com/ktwghome

တၢ်ကွဲးတဖၣ်န့ၣ်ဆၢၤခိဖျိကဏ္ဍကိုင်သရုပ်လဲၤတၢ်တဖၣ် (မ့)
messenger @ [Naw Hpaw Shee WahT-Lemuel](https://www.facebook.com/NawHpawSheeWahT-Lemuel)